TARYBOS

LAIKAS

Nr. 261 XII M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 636922

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado Concesión Nº 4285
Tarifa Reducida Concesión Nº 4015

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 21 DE JULIO — LIEPOS 21 D. 1960 M.

SOVIETAI GROJA DVIEM SMUIKAIS

RUSAI GRĄSINA KARU

"Jei santykiai tarp Rytų ir Vakarų kraštų nepagerės, bus karas" — pasakė karčia šypsena Sovietų Sąjungos ministerio pirmininko pavaduotojas Anastazas Mikojanas liepos 4 d. JAV ambasadoje Maskvoje, kai jis buvo paklaustas apie ateities pasaulio politikos perspektyvas. Į tą priėmimą, suruoštą ryšium su JAV nepriklausomybės sukaktim, pačių amerikiečių nustebimui buvo atvykę net apie 1000 aukštų sovietinių pareigūnų. Tuo tarpu, kai Chruščiovas ir sovietinis propagandos aparatas pastaraisiais mėnesiais Amerikos ir bendrai Vakarų politiką kedeno nėkvalifikuoto grubumo priekaištais, sovietiniai pareigūnai, iš kitos pusės, stengiasi amerikiečius ir kitus vakariečius įtikinti, kaip gera ir gražu būtų draugiškai susitarti (tikriau sakant: pritarti sovietiniams siūlymams).

CHRUŠČIOVAS KOLIOJA VAKARUS

Ta pačių *sovietų dviejų bėgių taktika* naudojosi ir Chruščiovas, liepos mėn. pradžioje važinėdamas po Austriją. Čia jis piktais žodžiais kalba apie Eisenhowerį, Adenauerį ir kitus jo taip nemėgiamus Vakarų valstybininkus, kurie nesutiko jam pataikauti, ten vėl piešia ružavomis spalvomis taikingą pasaulio rojų. Čia jis gėrisi Austrijos neutralumu o atsisukęs vėl gra sinančiai įspėja austrus, kad sovietai eventualiai ateisią austrams "padėti" neutralumą išsaugoti (akyvaizdoje Vakarų bazių Italijoje ir kitur).

Jis atvirai pareiškė, kad tikisi iš būsimo JAV prezidento, renkamo lapkričio mėnesį, savo planams daugiau išgauti negu tai buvo ir yra galima Eisenhoweriui prezidentaujant. Jau vėl kalba apie būsimą naują viršūnių konferenciją, dalyvaujant naujan JAV prezidentui. Po to būsią galima "tvarkyti" ir Berlyno klausimą, likviduojant antrojo Didž. karo "likučius". Kad yra dar ir kitų tvarkytinų "likučių", pvz. *Pabaltijo okupacijos likvidavimas* — to Chruščiovas nesiteikė paminėti nė vienoje savo kalboje. Taigi ir čia ta pati dviejų saikų politika.

Važinėjant jam po Austriją, eilė asmenų stengėsi jam ar jo žmonai ar kam nors iš tos svitos įduoti prašymus paleisti iš sovietinės nelaisvės tėvus, vaikus, gimines, arba nors leisti su jais pasimatyti, susirašinėti. Ar jį tokie prašymai bent kiek paveikė? Nežinia. Kai viena senesnio amžiaus ukrainietė emigrantė jam parodė nuotrauką, kurioje matyti jaunuolis Nikita Chruščiovas bemuzikuojąs balalaika, Chruščiovas matomai susijaudino. Bet kai tūkstančiai lietuvių turi senas nuotraukas, vaizduojančias juos kartu su tais artimaisiais, kurie vėliau buvo deportuoti, arba kai milijonai lietuvių nuotraukomis ir atmintyje vaizduojasi sau buvusį ramų šeimos gyvenimą laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje, visa tai Chruščiovui šiandien nei šilta nei šalta. Jo šeimyniškas atsiminimas jam brangus, dėl kitų tautų šeimų likimo jis lieka šaltas.

VYTAUTAS DIDYSIS — LIETUVOS KARALIUS

ŠVEDŲ ADMIROLAS PERSPĖJA

Švedų admirolas Bjoerklund prancūzų kariniame žurnale *Revue de Defense Nationale* (gegužės mėnesio laidoje) parašė straipsnį tema "Sovietinės ekspansijos metodai". Autorius — neutralaus krašto karinis žinovas — be kita ko kaip tik pabrėžia tą sovietinės politikos ir strategijos dvilypumą, nusitęsiantį lyg raudonas siūlas per visą sovietinę propagandą ir visus politinius veiksmus. Bjoerklundas t. k. dar rašo:

"Sovietinė propaganda ir politika laikosi strategijos, kurios tikslas apsupti priešą netik geografiniai, bet ir dvasiniai (ideologiniai). Visos sovietų diplomatinės, ūkinės, karinės ir socialinės priemonės panaudojamos sovietinei politikai iki tokio laipsnio, kad būtų daug pasiekta, bet kartu išvengta pasaulinio karo". Kitaip tariant, *galima Vakarams grasinti karu, bet nereikia eiti tiek toli, kad tikrai karas kiltų.* Sovietai pasirenka sau vienu atveju vieną sritį, kitu atveju kitą, vienu atveju grasina atvirai karu, kitu atveju siūlo taikingas koncepcijas, groja dviem smuikais.

SOVIETINIAI TAIKOS PLEPALAI

Žinodami, kad Vakarų ir neutraliojo pasaulio žmonės mėgsta taikingą gyvenimą, sovietiniai vadai tad ir veda plačią "taikingos koegzistencijos, draugiškumo" propagandą, kartu stengdamiesi laisvojo pasaulio valstybių tarpusavio santykius kiek galint ardyti, įvaryti tarp atskirų valstybių kylį, susilpninti jų budrumą ir karinį pajėgumą, rašo švedų admirolas. Esą labai nuostabu, kai tokiu klastingu dvilypumu sovietinė propaganda kartais pagauna net didelį skaičių laisvojo pasaulio intelektualų ir politikų. Sovietams padedą dar ir tai, kad jie, prireikus, gali būti labai kantrūs. Išlaukę tinkamą progą, kada Vakarų pusėje mato jau nusilpimą, Kremliaus vadovai sustiprina savo ofenzyvą ir kartais tuo lengvai laimi.

Kad tikrieji sovietų politikos siekiai nėra nei kiek pakitę, patvirtino šiomis dienomis pats Chruščiovas. Užsikėlęs keltu į vieną 3000 metrų kalno viršūnę Austrijoje, Kremliaus bosas pakelta nuotaika — prie liudininkų — sušuko: "O vis dėlto norėčiau dar sulaukti dienos, kada komunizmo vėliavos plėvėsuos visame pasaulyje!". Būtų gera, kad tuos žodžius įsidėmėtų ypač tie Vakarų ir neutraliojo pasaulio politikai, kurie mano, kad su sovietiniu pasauliu yra galimas tikras ir taikingas, pastovus sugyvenimas.

Dar viena pastaba, liečianti Sovietų Sąjungos santykius su *Pabaltijo kraštais.* Chruščiovas, viešėdamas Austrijoje, pabrėžė neutralios Austrijos gerus santykius su Sovietų Sąjunga, kas išeina abiem į naudą. Ar nepagalvotų Chruščiovas, kad ir Pabaltijo valstybės, jei sudarytų nepriklausomų valstybių juostą prie Baltijos jūros, tuo pat sudarytų naudingą abiem pusėm neutralumo juostą. (E)

ŽENGIANT Į ANTRĄJĮ DEŠIMTMETĮ

LIETUVIAI PASAULIO ISTORIJOJE

Negalima tiksliai nustatyti, kada yra prasidėjęs lietuvių išvykimas iš savo gimtojo krašto. Įvairių kraštų metraščiuose bei kronikose užtinkami lietuvių kilmės žmonių, iškilusių, pasidarbavusių vienu ar kitu būdu. Štai Čilėje įkurtas universitetas lietuvio Someikos, Argentinoje Comodoro Rivadavijos steigėjas ir pirmas jos gyventojas — Šlapelis. New Yorko pirmasis mokytojas taip pat lietuvis. Tokių ir panašių pavyzdžių būtų galima surasti ir daugiau. Tačiau tai tik pavienių žmonių darbai.

PIRMOJI EMIGRANTŲ KARTA

Keičiantis politinei padėčiai krašte, vis daugiau ir daugiau lietuvių pradėjo vykti į užjūrius. Atsiradus didesniam jų skaičiui, jie pradėjo jungtis ir organizuotis į draugijas ir įvairias organizacijas, kurios turėjo tikslą išlaikyti savą kalbą, papročius ir tėvynės meilę.

Ilgainiui tos draugijos ir organizacijos smulkėjo, skirstėsi pagal savo narių nusistatymą ir galvoseną ir jų atsirado daugybė. Narių skaičius vis augo su naujais atvykstančiais tautiečiais. Ypatingai daug atvyko po pirmojo pasaulinio karo dėl sunkių gyvenimo sąlygų tėvynėje.

Ši emigracijos karta buvo nuolatinaime ryšyje su sava tauta. Tie ryšiai buvo palaikomi per spaudą ir laiškus. Ne vienas grįždavo aplankyti savųjų, tokiu būdu buvo nuolatinis gyvas ryšys su Lietuva.

NAUJIEJI LIETUVIAI IŠEIVIAI

Kilus antrajam pas. karui, Lietuvą okupavus raudonajam amarui, didelė tautos dalis pasitraukė savu noru nuo sunaikinimo. Tačiau su pasitraukimu iš Tėvynės, kartu nutruko ir visi su ja vieniję ryšiai. Didelė dalis atsidūrė rimtame pavojuje būti sutirpdytiems svetimų įtakų katile.

Kad toji tautos dalis svetimame krašte išliktų sveika ir nesunykusi bei tarnautų savai tautai, buvo imtasi priemonių apsaugoti išeivių kartą nuo išorinių ir vidinių jai gręsiančių pavojų. Todėl pats gyvenimas privertė organizuotis į vieną bendrą organizaciją, kuri padėtų išlaikyti lietuvybę.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PRADŽIA

Tokių būdu gimė Lietuvių Bendruomenės idėja, kuri greitai buvo sutvarkyta pagal tam tikrus nuostatus, saugojančius gyvybinius išeivijos kultūrinius uždavinius, kuriuos paskiros organizacijos neįstengė atlikti.

Lietuvių Bendruomenės tikslas yra apjungti netik naująją lietuvių emigrantų kartą, bet ir visus senuosius lietuvius išeivius, kad sudarius vieningą ir galingą jėgą tautos nykimui sustabdyti.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės svarbiausias uždavinys yra stovėt lietuvybės saugojimo, jos išlaikymo, stiprinimo bei gaivinimo priekyje.

BENDRUOMENĖS TIKSLAI

Kad ši Pasaulio Liet. Bendruomenė taptų tarsi valstybė visiems pasaulyje išsiblaškusiems lietuviams, nežiūrint kokiai draugijai ar partijai jie priklauso, vienu žodžiu, be pažiūrų, tikybos ir kitokių skirtumų, svarbu, kad tik, jog kiekvienas jos narys jaučiasi esąs tikras lietuvis, kurio gyslose teka lietuviškas kraujas ir kuris nori likti lietuviu.

Ši Lietuvių Bendruomenė turi būti lietuviška ir demokratiška — jos išrinktieji žmonės turi būti lietuviai ir demokratiški. savo veikime ir savo visose apraiškose.

Pasaulio Liet. Bendruomenė nėra ir negali pasidaryti vienos kurios nors partijos arena. PLB tikslas yra tik lietuvybė, jos išlaikymas išblaškytųjų lietuvių tarpe, gi antras uždavinys — kova dėl krašto laisvės.

ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KELIAS

Paskelbus dar Vokietijoje pirmuosius PLB nuostatus, atsirado grupė patriotų lietuvių, kurie čia Argentinoje, Avellanedos Lietuvių salėje sušaukė pirmąjį steigiamąjį susirinkimą, kur buvo sudaryta laikinoji valdyba ir po mėnesio laiko buvo sudaryti Argentinos Lietuvių Bendruomenės visi organai, kurie veikia iki šiai dienai.

Vėliau šis judėjimas plėtėsi toliau, apimdamas Hurlinghamo, Temperley, Rosario ir pačią Avellanedą.

Argentinos Lietuvių Bendruomenė stovėjo ir tebestovi lietuvybės sargyboje. Ji sukūrė ir išlaiko nors ir negausias, bet svarbias lietuvybės išlaikymo šeštadienines mokyklas. Jos globoje randasi ir daugiau patriotinių bei kultūrinių organizacijų, kaip Skautai, Karių Sąjunga, Sporto klubas ir kt.

Be to ji palaiko nuolatinius ryšius su kitų tautų esančiomis bendruomenėmis Argentinoje. Kartu dirba vieningai su visom lietuviškom organizacijom ir visiems primena apie reikalą stoti kovon už Tėvynės laisvę.

Arg. Liet. Bendruomenė žengdama į antrąjį dešimtmetį, kviečia visus lietuvius jungtis stipriau į vieną lietuvišką šeimą bendriems mūsų visų tautos reikalams.

Inž. St. Babronis

Okupuotoje LIETUVOJE

MOKYTOJAI IR STUDENTAI Į DARBO STOVYKLAS

● (E) **1400 studentų ir 70 destytojų į vasaros darbų stovyklas.** (E) Prie Vilniaus universiteto rūmų birželio 26 d. susirinko 1400 studentų ir 70 destytojų. Iš čia, įvairiom kryptim, jie išvyko į studentų vasaros darbų stovyklas. Šiemet studentai turės pastatyti 2 kultūros namus, 2 klubus, vieną mokyklą Pasvalio rajono kolchoze, vieną karvidę Plungės rajono kolchoze, užbaigs pradėtą statyti Šiaulių rajono ligoninę, statys vilą Nidoje, o didelis universiteto merginų būrys visą vasarą dirbs 3-se laukų darbų stovyklose. Iš viso, šiemet universiteto studentai atliks darbų už 1 milijoną rublių.

Nemažas studentų būrys išvyksta į Čeliabinską statyti universiteto laboratorinį korpusą.

Vilniaus radijas sako, kad studentai vyksta į darbus "su džiaugsmu".

● **Apie 100 lietuvių dirba viename Kazachstano tarybiniame ūkyje.** (E) Nemenčinės rajono komjaunimo organizacija šefuoja Karagandos srities, Norinsko rajono, Pševalskio vardo tarybinį ūkį, kuriame šiuo metu dirba apie 100 jaunuolių iš Lietuvos. Šio mėnesio pabaigoje į Kazachstaną išsiųsti iš Lietuvos 8 mechanizatoriai, kurie remontuos techniką, o vėliau padės nuimti javus.

● (E) **Vienas kuolas per minutę!** Vilniaus "Tiesos" 143 numeryje Pandėlio rajono Vilkolių kolchozo pirmininkas duoda keletą pavyzdžių, kaip "racionaliai" nustatomos darbo normos ir atlyginimas už darbą. Keletas pavyzdžių: Kolchozininkas per 8 darbo valandas privalo pagaminti 500 kuolų aptvarams; už tai jam turi būti priskaitoma 1,25 darbadienio. "Ar gali žmogus per 55 sekundes nupiauti, nužievinti ir užsmailinti kuolą"? — klausia šio "Tiesos" straipsnio autorius. Toliau jis rašo, ar šių darbo normų rekomendacijų autoriai iš viso įsivaizduoja, apie ką rašo. Lygiai neįmanoma įvykdyti kuolų sukalimo normos: per 8 valandas reikia sukalti 300 kuolų! Straipsnio autorius rašo, esą dar daugiau pavyzdžių, kurie aiškiai parodo absurdišką darbo normų ir atlyginimo nustatymą.

● **Rusas sauvaliauja kolchoze.** (E) Vilniaus "Tiesos" 137 numeryje korespondentas patiekia liūdną vaizdą apie tai, kaip Lietuvoje savivaliauja rusai. Užvenčio rajono "Varputėnų" kolchozo pirmininkas Aleksandras Kurušinas, nuo 1953 metų vadovaudamas kolchozui, jį visai nusmugdė, gi pats pralobo. Savame kolchoze jam "persiaura", skundžiasi kolchozininkai. Kurušino "prekybiniai ryšiai" siekia daugelį Rusijos sričių, Ukrainą ir kitas sritis. O kas mums, kolchozininkams, iš to, klausia eiliniai kolchozo nariai. Kam šienauti pievas Kaliningrado srityje, jei savos lieka neišnaudotos? Kurušinui, žinoma, mažiausiai rūpi lietuviškojo kolchozo gerbūvis. Kolchozo mišką jis siunčia į Zaporožę, bulves į Leningradą, obuolius į Uljanovską, o kolchozininkams moka gramais ir kapeikomis. Nežiūrint, kad skriaudžiami ir išnaudojami kolchozo darbininkai ne kartą kreipėsi paramos į rajono vykdomąjį komitetą, į partijos rajono komitetą, paramos iki šiol iš niekur negavo . . .

● (E) **Ar teks perkelti Pažaislio varpinę?** Kauno HES sudarytoji "jūra" daugelyje vietų ardo krantus, sudaro nemažai rūpesčio inžinierinės geodezijos especialistams. Šiuo metu tiriama, ar Pažaislio vienuolyno varpinę reikės iškelti, ar apsaugoti ją, sutvirtinant šlaitą. Tas pats liečia ir dalį Zuikynės žemės.

● (E) **400 metų senumo pinigai.** Subačiaus geležinkeliečiai, kasdami žemę, 0,5 metro gylyje aptiko drabužių, odinės piniginės likučius ir trijų rūšių sidabrinių monetų. Visose išgraviruotas romeniškas skaičius II, karūna, raidės A. S. ir 1569 metų data. Ant kai kurių monetų iškalta data ir erelis. Keliolikas mažesnių monetų turi kitokius įspaudus.

● (E) **Lietuviški gaminiai Artimame Oriente.** Damasko tarptautinėje mūgėje, kuri vyks rugpiūčio ir rugsėjo mėnesiais, bus atstovaujamos ir dvi lietuviškos įmonės: Šiaulių dviračių fabrikas ir Vilniaus elektrinių suvirinimo aparatų fabrikas. Šios įmonės dalyvaus ir Turkijos parodose. Lietuviški gaminiai pasirodys šiemet ir Indonezijoje rengiamoje pramonės parodoje.

● **Vilniuje veikia** 11 bažnyčių iš esamų 34. Veikia: šv. Onos su 3 kunigais, šv. Teresės, Aušros Vartų, šv. Petro ir Povilo, šv. Domininko, šv. Mikalojaus su 3 kunigais, šv. Rapolo, kurioje Mišias laiko vyskupas ir prie kurios yra kūrija. Grynai lietuviškos pamaldos yra šv. Mikalojaus, kur jos buvo ir lenkų laikais, ir šv. Onos bažnyčioje. Kitose pamaldos mišrios, o šv. Domininko bažnyčioje lenkiškos. (T. Ž.)

● (E) **Kaune statoma nauja televizijos retransliavimo stotis.** Kaune ne maža miesto gyventojų turi televizijos aparatus. Tačiau esamoji televizijos laidų retransliavimo stotis negalėjo iki šiol užtikrinti gero matomumo. Šiuo metu statoma nauja, 50 kartų galingesnė retransliavimo stotis, kuri turės 80 km. veikimo spindulį. Statoma žaliakalnyje. Montuotojai dabar dirbą jau 120 metrų aukštyje.

KAIP MES BUVOME TREMIAMI Į SIBIRĄ

Pergyvenimai tremiant į Sibirą 1941 m.

Čia pateikiu Sibiro tremties atsiminimus, kuriuos savo kalba yra parašęs lenkų tautybės kun. S. C., dabar gyvenąs Š. Amerikoje. Kai 1940 metais Hitlerio pulkai iš vakarų ir jo sąjungininko Stalino kariuomenė iš rytų plūdo į Lenkiją, kun. S. C., tuomet klierikas, buvo atblokštas į Lietuvą ir prieglaudą gavo pas lietuvius marijonus. Bolševikams užgrobus marijonų namus, S. C. pateko pas pranciškonus, Aluntos g. 3, Kaune. 1941 m. birželio 14 d. jis buvo suimtas ir drauge su lietuviais išvežtas į Sibirą. 1942 m. sausio mėn. drauge su kitais lenkais iš tremties buvo paleistas ir išvyko iš Sovietų Rusijos. Taip kun. S. C. patyrė tuos pačius vargus kaip ir mūsų tautiečiai. Jo atsiminimai yra tiesioginis ir akivaizdus liudininkas tų kančių, kurias patyrė lietuviai, juos tremiant ar vergų stovyklose gyvenant. Kun. S. C. rašo trumpai, sužymėdamas daugiausia tik faktus, paties patirtus bei išgyventus. Jis vengia minėti ištremtųjų lietuvių vardus dėl suprantamo pavojaus iš bolševikų pusės, tačiau privačiam pasikalbėjime iš jo sužinojau 25 žinomų lietuvių vardus, su kuriais jis buvo tremiamas ir bent kurį laiką kentėjo stovykloje. Dalis jų dėl tremties sąlygų nežmoniškumo yra mirusių, jų kaulai dūli Sibiro taigoje. Jiems bolševikiškasis persekiotojas jau negali pakenkti. Tad jų vardas čia paminiu: V. Endziulaitis, V. Bičiūnas, V. Čarneckis, prof. P. Dovydaitis, Jankauskas, Mikšys, gen. Sutkus, min. Statkus, min. Z, Starkus, koop, Žygelis,

SUĖMIMAS

1941 m. birželio 14 d., šeštadienis, 7 val. r. Su draugu F. K., trečiojo teologijos kurso studentu, klausome šv. mišių tėvų pranciškonų bažnyčioje, Aluntos gatvėje. Klupome prie pat durų, kurios staiga atsiveria. Ne sąmoningai atsigręžių ir matau susirūpinusią šeimininkę, duodančią ženklą, kad išeičiau. Tik žengęs į prieangį, matau uniformuotą lietuvį milicininką. Dar žingsnis, ir esu akis į akį su durtuvais apsiginklavusiais dviem bolševikais. Vadinasi, atėjo manęs, pamaniau. Nesąmoningai siekiu ranką į kišenę, ar turiu dokumentus. "Kur rankos?" grubiai įspėja. Nelaukdamas, kad mane stumdytų, šoku į čia pat stovintį sunkvežimį; paskui mane rangosi ginkluotieji, o šeimininkė sodinama prie vairuotojo rodyti kelią. Atvykstame į Aluntos 3. Čia laukia jaunas žydelis su dokumentų byla. Paskiria valandą laiko susidėti daiktus, o patys rašo protokolą. Renkuosi pačius reikalingiausius daiktus, tyčia palieku sutaną, iš knygų paimu tik N. Testamentą. Trėmėjai leidžia pasiimti ligi 100 kg. (220 svarų). Skubiai kraudamasis savo daiktelius, nugirstu: "Charkovas — perkėlimui". Taigi ne taip toli, pamanau, ir tą akimirką atsimenu, kad esu dar nevalgęs. Šeimininkė prašo, kad jai leistų ką nors pagaminti kelionei. Enkavedistai pradžioj ne sutinka, bet, užtarus milicininkui, šeimininkė, sargybos lydima, atneša kuklų maisto ryšulėlį. Skubinamas pasirašau protokolą. Paskui dedu savo daiktus į sunkvežimį.

MUS KRAUJA Į VAGONUS

Pasukame į šalutinę gatvelę. Iš vienų namų į tą pat sunkvežimį paima tėvą ir sūnų, palikdami raudančią motiną su dukterimi. Išsilenkdami pagrindinių gatvių, važiuojame geležinkelio stoties kryptimi. Sustojame prekių stoties rajone. Matyti, kaip iš aplinkinių gatvių rieda sunkvežimiai prigrūsti vis nepakankamai apsirengusių žmonių, kurie irgi buvo netikėtai užklupti. Nuotaiką slopina lietingas rytas. Priešais nusitęsusi prekinių vagonų eilė. Aplink sunkvežimius šmaižo enkavedistai su popieriais rankose, milicininkai ir šiaip civiliai. Planingai ruošiamasi krauti žmones į vagonus. Prie vagonų iš eilės slenka sunkvežimai su suimtomis aukomis. Išsauktus pagal dokumentus nemandagiai grūda į vagonus. Patenku į vagoną, prigrūstą lietuvių, ir matau esąs vienintelis lenkas. Iš pasikalbėjimu suprantu, kad su manim važiuoja įvairių profesijų žmonės: advokatai, darbininkai, inžinieriai, gydytojai, laikraštininkai, policininkai, banko direktorius K. ir ministeris S. Pro grotomis apkaltą langelį matau palaidai stovinčius vagonus, kuriuos darbininkai aprūpina langų grotomis ir grindyse klozetiniais nuleidimais. Diena praeina pasakojantis, kaip kurį suėmė, kam pasisekė pabėgti. Iš lauko moterys vis klausinėja vyrų pavardžių, surastieji spraudžia galvas pro grotas ir kalbasi, gal būt, paskutinį kartą. Po pietų, pasinaudojęs kažkieno patarnavimu, pasiunčiu atviruką į Vilnių su trumpu pranešimu apie prievartos kelionę į nežinią. Tik vėlai vakare pajudame iš Kauno.

NAUJOJOJ VILNIOJ

Birželio 15 d., sekmadienio rytas. Lėtai praslenkame pro Vilniaus geležinkelio stotį. Gatvės tuščios. Jau už miesto — tokis mažas faktas. Netoli geležinkelio bėgių stovi jauna porelė ir su užuojauta stebi mūsų transportą, o vyriškis laimina mus kryžiaus ženklu. To užtenka, kad pagyvėtų jau begęstanti viltis.

Traukinys sustoja Naujojoj Vilnioj. Greta panašus transportas, tik šis — moterų ir vaikų. Mažyčiai spraudžia galvutes pro grotas ir gailiai rauda. Argi ir jie tas pavojingasis elementas? Kiek jų ištrūks iš naujųjų laikų Erodo nagų? Moterys vos valdosi neraudojusios ir, pasinaudojusios nuostabiu sutapimu, šaukia vyrų vardus, vyrai teiraujasi apie moteris.

PONAS DUOK GARO

Gražus saulėtas popietis. Palydovai leidžia iššokti iš vagono ko nors nusipirkti gale traukinio prikabintame "Maisto" vagone. Staiga aplink pakyla sąmyšis ir klegesys. Susirenka apylinkės žmonių ir naujienų ieškotojų. Iššoku ir aš, žiūrėdamas, ką galiu nusipirkti už mano vienintelius 50 rublių. Kažin kas iš aplinkui stovinčių žioplinėtojų mane ragino bėgti: "Ponas, duok garo!" Žiūrau pro vagono apačią, ar iš tikrųjų nebūtų galima pasprukti, bet anapus vagono matau tik pora kareiviškų kojų. Pasirengę visam. Kol stovime, visas mūsų ešalonas, nuo pradžios ligi galo, apstatytas "šauliais". (B. daugiau)

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

LIETUVOS JAUNIMAS PATRIOTIŠKAI NUSITEIKĘS

(E) Kiekvienos tautos ateitis — jos jaunimas. Koks yra mūsų tėvynės inteligentinis jaunimas?

Pirmiausia darbštus. O juk darbas visais laikais ir visose santvarkose buvo sėkmės šaltinis. Lietuvos jaunuoliai stropiai mokosi, daug dirba, sportuoja. Jų pastangos ir ryžtai nukreipti į savo tėvynę. Jūs nesutiksite Lietuvoje nė vieno jaunuolio, kuris drąsiai nepasakytų, kad jis lietuvis, kuris nepabrėžtų visur ir visada, kad atstovauja Lietuvą. Mūsų jaunuoliai sugeba įveikti visas kliūtis, pasitaikančias jų kelyje (tai jie ne kartą įrodė įvairiose gyvenimo srityse) ir pasiekti užsibrėžtą tikslą. Šiuo pagrindu tenka ir spręsti apie Lietuvos jaunimo ir Lietuvos ateitį.

Nesiimu čia parašyti gilesnį traktatą apie Lietuvos jaunimą iš viso. Tai plati ir sudėtinga sritis, kuriai nušviesti reiktų daug darbo. Mes čia kalbėjome apie Lietuvos inteligentą, todėl ir pasiliksime prie šios temos.

Išauga Lietuvoje ir taip vadinamas "auksinis jaunimas" — jauni inteligentai (savo kilme inteligentų tėvų vaikai, baigę vieną ar kitą mokyklą), kurie visomis jėgomis kratosi darbo: jie naudojasi tėvų padėtim ir ištekliais ir kopia gyvenimo laiptais. (Tėvų ištekliais sakau todėl, kad toks vaikinas ar mergina gyvena tėvų išlaikomi). Jie nė kiek nesvarsto nei savo, nei tautos likimo. Tokių jaunų žmonių su tokiais palinkimais yra nedaug, bet jų yra ir jie užima ypatingą vietą lietuvių inteligentinėje visuomenėje. Reikia atvirai pasakyti, kad tai lyg mūsų tautos žaizda.

Pažįstama šeima iš Kauno vienai lietuvei, gyvenančiai Vakaruose, nusiuntė geriausius linkėjimus gimimo dienos proga ir pasigyrė, kad jų duktė Birutė baigė Kauno medicinos institutą ir tapo gydytoja. Gaila tik, rašė pažįstamieji, kad teks dukrai palikti miestą ir keltis dirbti į kaimą. Iš Vakarų atėjo atsakymas, girdi, tegu ir nevažiuoja, juk tai būsią vergija būti kur tai siunčiamam, o ne dirbti ten, kur nori.

Vakaruose gyvenanti lietuvė, to nė nežinodama, išreiškė "antrojo jaunimo" mintis: nedirbti, pasilikti nuošalyje ir naudotis kitų darbo vaisiais. Kai kas Lietuvoje ir užsienyje bando aiškinti, kad, girdi, tai ne tinginystė, ne užsispyrėliškas kvailumas, bet protestas prieš Lietuvoje esančią santvarką, protestas prieš "rusišką tvarką". Ką pabauginsi šiuo tikrai kvailu protestu? — Nieko! O savo tautą nususinsi. Lietuviai kaip niekada šiandien reikalingi vieningumo, pažangios lietuviškos minties, nuoširdžių patarėjų visais gyvenimo klausimais. Kas kitas, jei ne inteligentai lietuviai — gydytojas, inžinierius, mokytojas, kunigas pašauktas šiam darbui? Jau čia buvo minėta, jog priešakiniai tautos kultūros ir civilizacijos nešėjai yra inteligentai. Jų pagalba kaime ar mieste, užkampyje ar visiems matomoje vietoje, be galo reikalinga. Gydytojas, inžinierius, mokytojas neš lietuvišką dvasią, padės žmonėms tapti sąmoningais, turtins savo gimtojo krašto pasiekimus visose srityse. Kultūringa, susipratusi tauta neįveikiama. Tuo galima įsitikinti pasekus visos žmonijos istoriją. Štai todėl "auksinio jaunimo" kratymasis darbo yra savo esme nusikaltimas prieš lietuvių tautą.

Tas, kuris nedirba savo tautos labui, matomai siekia, kad ji liktų tamsi, nesusipratusi, nesusibūrusi.

Tos vietos, kurios liks neužimtos lietuvių, bus užimtos svetimų. Šį be galo svarbų klausimą Lietuvos inteligentai suprato ir jų darbe, jų siekiuose, nereikia ižiūrėti tarnavimo svetimiesiems. Mūsų inteligentai jau yra padarę didelę politinę ir socialinę klaidą, po karo neeidami dirbti į įstaigas, fabrikus, mokyklas, ligonines didžiuose Lietuvos miestuose. To ir telaukė kiti — jie užiminėjo vietas nors šitie svetimtaučiai, toli gražu nebuvo patys geriausi.

Supratę, kad taip tuščiai ir pigiai prakišo kovą už Lietuvos inteligentijos branduolio išlaikymą tautos priešakyje, lietuviai inteligentai, jauni ir seni, stengiasi dirbti, būti priešakiniais. Ir tai davė teigiamų vaisių. Šiandien Lietuvoje labai daug žmonių, kurie užima vadovaujančias vietas, nebūdami jokiais komunistais. Jie buvo ir pasiliko lietuviais. Mūsų žmonės apie tai sako: Gerai!

Didelė klaida Lietuvos inteligentų gyvenime yra kai kurių dviveidiškumas. Šitas bruožas, tačiau, palaipsniui nyksta, nors jo pėdsakų dar yra ir ypač jaunimui daro žąlingą įtaką. Šitokį dviveidiškumą, dvilypę sąžinę, yra nuostabiai aprašęs savo veikaluose didysis prancūzas Stendalis. Gal būt ir mes kada nors susilauksime stipraus lietuviško kūrinio apie žmogų ir jo vidinį pasaulį, bet šiandien čia pasitenkinsime paprastais gyvenimo faktais.

(Bus daugiau)

LENKAI NEINA Į KOLCHOZUS

(E) Lenkijos žemės ūkis gerokai išsiskiria iš kitų Rytų bloko kraštų žemės ūkio formų. Paskutiniame Lenkijos žemės ūkio laikraščio "Gospodarka Planova" numeryje rašoma, kad trečiojo penkmečio (1961-65 m.) laikotarpyje jokio kolektyvizacijos paspartinimo žemės ūkio srityje nebūsią.

Visuose sovietinių satelitų kraštuose — išskyrus Lenkiją — 70-100 % ūkių yra kolektyvizuota; tuo tarpu Lenkijoje kolektyvizuotos žemės siekia tik 12 %, kurių maždaug 1 procentą sudaro kolchozai; likusią dalį sudaro taip vadinamieji bandomieji ir valstybiniai veislininkystės ūkiai.

Minėtas lenkų laikraštis pažymi, kad geresnių rezultatų pasiekiama privačiuose ūkiuose. Dėl to Gomulkos vyriausybė leidžia ūkiui eiti sena, nesukolektyvinta vaga.

Nuo 1956 iki 1960 metų visa žemės ūkio gamyba pakilo vidutiniškai 3,6 % metuose. Tuo tarpu valstybinių ūkių gamyba pakilo tik 0,3 %. Nežiūrint, kad sukolchozinti ūkiai naudojosi valstybine parama, kaip kreditai, žemės ūkio mašinos ir trąšos, jie toli gražu savo gamyba negali susilyginti su privačių ūkininkų gamyba. Sovchozai, o su jais drauge ir 2000 kolchozų, be abejo ir sekančio penkmečio metu bus geriau aprūpinti, nei privatūs ūkininkai. Laikraščio pranešimu, investicija "socialistiniam žemės ūkiui" siekia 6.900 zlotų vienam ha. Tai reiškia, kad suvalstybinti bei sukolchozinti ūkiai gaus tų lėšų 30 % daugiau, nei privatūs ūkiai, kuriems investicijos siekia 5.000 zlotų. Bet čia reikia pastebėti, kad dalį tos sumos padengia patys ūkininkai.

Kaip vyko "rinkimai" Čekoslovakijoje

(E) Londone leidžiamas FCI aprašo, kaip vyko kandidatų priėmimas Lendako mieste, Spis rajone. Cituojamas slovakų laikraštis "Pravda": "Vyrai nusiėmė odines kepures ir sukryžiavę rankas ėmė melstis. Aš buvau sukrėstas, prisipažįsta laikraščio reporteris Ordrej Marusiak, šio ūmaus jų nuotaikos pasikeitimu. Tie žmonės man atrodė paklusnūs ir mažyčiai. Aš tiesiog nežinojau kaip elgtis. Gal nusiimt kepurę? Bet šitam jau buvo per vėlu; aš tik nulenkiau galvą ir laukiau skambučio". Kandidato priėmimo eiga buvusi tokia: "Kai rinkimų komiteto pirmininkas paskelbė pirmojo kandidato pavardę, salėje buvo tyla. Po to girdėjosi lyg koks kuždėjimas; kaž kas pasakė: «Komunistai vistiek išsirinks ką nori, neatsižvelgdami mūsų nuomonės ir tiesa niekad neiškils į paviršių». Toliau kažkas paklausė: «Kas pasiulė kandidatus?». Salėje pasigirdo triukšmas". Reporteris priduria: "Jokie kiti kandidatai nebuvo pasiūlyti, taipgi nebuvo gautas pritarimas pasiūlytiems kandidatams. Nei viena ranka nepakilo, kai buvo prašoma balsuoti. Niekas nekreipė dėmesio, kai pirmininkas skaitė kandidatų vardus. Jie visi taip ir išsiskirstė. Kandidatai buvo priimti...".

● *Čekoslovakijoje automobiliai parduodami tik tiems,* kurie palankūs komunistinei valdžiai. Auto gamyklų įmonėms įsakyta kontroliuoti sąrašus norinčių įsigyti automobilius. Sąrašuose turi būti tik aktyvistai bei pasižymėję darbininkai. Be to, jie turi sutikti kelti darbo našumą. (Londono FCI)

● *Paskelbė balsavmio duomenis dar prieš rinkimus.* "Večerni Praha" laikraštis smarkiai užpuolė Londono "FCI" leidinį už tai, kad pastaras Londone paskelbė Čekoslovakijos "rinkimų" duomenis keturias dienas prieš "rinkimams" įvyksiant. "FCI" rinkimų duomenys, be to, buvo perduoti keletos vakariečių radijo stočių ir vakariečių spaudos, taip kad žmonės komunistinėje Čekoslovakijoje galėjo būti tikri, jog "rinkimų" farsas yra žinomas ir suprantamas laisvajame pasaulyje.

20 METŲ NUO MASKVOS KLĄSTOS

Atsišaukimas į pabaltiečius!

Prieš dvidešimt metų, 1940 *liepos* 21 *dieną, Raudonosios Armijos okupuotose Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikose Kremliaus komisarų sufabrikuoti vadinami liaudies seimai Taline, Rygoje ir Kaune priėmė vienodo turinio Maskvos padiktuotas rezoliucijas, prašančias Sovietų Sąjungos Aukščiausiąjį Sovietą, kad Lietuvą, Latviją ir Estiją priimtų į Sov. Sąjungą.*

Tuo Sovietų Sąjungos karinių jėgų okupacijos ir NKVD teroro sąlygomis Kremliaus primestu Baltijos respublikoms tariamai savanoriškos savižudybės aktu Maskva siekė ir tebesiekia sufabrikuoti teisinį šydą savo agresijos nuogybei pridengti. Tuo sumetimu ir š. m. liepos 21 *Maskva ruošia to makabriško spektaklio minėjimą, kuriame pavergtieji lietuviai, latviai ir estai bus prievartaujami liaupsinti savo pavergėją ir sovietinę vergiją.*

Tačiau nei 1940, *nei juo labiau* 1960 *metais jokie Maskvos makabriški spektakliai nesuklaidino ir nesuklaidins nei pavergtųjų Baltijos tautų, nei laisvojo pasaulio nusistatymo. Sovietų Sąjungos agresijos veiksmai prieš Lietuvos, Latvijos, Estijos respublikų nepriklausomybę ir teritorinį integralumą jokiais Maskvos spektakliais neužtušuojami. Užtenka čia tik priminti Jungtinių Amerikos Valstybių Kongreso specialios komisijos Baltijos valstybių okupacijai tirti išvadas. "Yra aiškiai ir galutinai įrodyta, — sako Komisija, — kad Estija, Latvija ir Lietuva buvo jėga užimtos ir neteisėtai prie Sovietų Sąjungos prijungtos. Bet kuris Sovietų Sąjungos tvirtinimas, kad* 1940 *m. liepos mėn. jos pravesti rinkimai buvo laisvi ir savanoriški, arba kad to pasekmėje sudarytų parlamentų priimtos rezoliucijos, prašančios (Lietuvą, Latviją, Estiją) pripažinti sovietinėmis respublikomis, buvo teisėtos, — yra melagingas ir nepagrįstas".*

Tad liepos 21-*ji yra sovietinio melo, apgaulės ir Baltijos tautų valios klastojimo diena.*

Baltijos Valstybių Laisvės Taryba, *griežčiausiai protestuodama prieš Sovietų Sąjungos tęstinę agresiją Baltijos respublikų atžvilgiu ir prieš jos ciniškas pastangas tai agresijai legalizuoti,* 1960 metų liepos 21-ją dieną skelbią laisvųjų lietuvių, latvių ir estų Protesto-Gedulo Dieną.

Tą dieną visi laisvojo pasaulio lietuviai, latviai ir estai kviečiami:

a) susilaikyti nuo visų rūšių pasilinksminimų;

Su jėga ir kląsta rusai pavergė Lietuvą

b) organizuoti specialias pamaldas visų tikėjimų maldos namuose;

c) siųsti asmeninius ir kolektyvinius protestus prieš Sovietų Sąjungos agresiją Baltijos respublikų atžvilgiu savo gyvenamo krašto vyriausybei, prašant ją daryti žygių teisei ir laisvei atstatyti;

d) demonstruoti tautinių spalvų ir tautinio herbo ženklelį su gedulo šydu.

Baltijos Valstybių
Laisvės Taryba

New Yorkas 1960 m. liepos m.

EUROPA RŪGSTA

PRANCŪZIJA

(E) Pirmieji švilpukai de Gaulle. *Vakarų spauda praneša, kad Francūzijoje streikai, kurie palietė net tarnautojus ir valdininkus, vis tebevyksta. Net ministerio pirmininko ilgametė sekretorė turėjo palikti premjerą ir prisijungti prie streikuojančiųjų.*

Streikų priežastys yra laikomos ekonominio pobūdžio. Iš de Gaulle pažadėtų reformų labai mažai kas įvykdyta. Jeigu fabrikų darbininkams ir tarnautojams atlyginimai buvo kiek pakelti, tai viešųjų ir valstybinių įstaigų tarnautojams su atlyginimų pakėlimu buvo delsiama, taip kad visuomenė jų streiką pateisina, nes ir piniginę reformą įvykdžius, kainos kyla. 80 % *valstybinių ir viešųjų įstaigų tarnautojų gauna apie* 650 *frankų į mėnesį (apie* 130 *dol.); susisiekimo ir pašto tarnautojai turi pasitenkinti tarp* 500-550 *frankų, kas yra tolygu* 100-115 *dol.*

Piliečiai, suprasdami sunkią vyriausybės padėtį, atėjus de Gaulle, kantriai laukė pagerėjimo ekonominėje srityje. Kantrybė išsenka. Antra vertus, sunku tikėtis, kad vienu metu būtų galima atlikti didelius socialinius pagerinimus, vesti karą Alžyre ir išleisti dideles pinigų sumas atominėms pajėgoms.

Generolas de Gaulle pirmą kartą susilaukė švilpukų, ir kaip Prancūzijos gyvenimo raida toliau vystysis, paaiškės artimiausioje ateityje.

LENKIJA

Įvykiai Lenkijoje. *Kaip jau spaudoje buvo minėta, Lenkijoje pastebimi aštrėjantys valdžios ir katalikų bažnyčios santykiai. Laukiama, kad kardinolas Višinskis atsisakys nuo* 1956 *metais padaryto susitarimo su Gomulka, pagal kurį bažnyčia nesikišė į administracijos reikalus ir vyriausybė savo ruožtu toleravo religiją. Įvykę ir vykstą vieši nepasitenkinimo pasireiškimai turi pagrinde sunkias ekonomines apystovas. Maskvos "didžiojo brolio" reikalavimai vis didinti sunkios pramonės produkciją, iščiulpia krašto jėgas. Pvz., planas per* 1961-1965 *m. penkmetį pakelti plieno išleidimą* 66 %, *pareikalaus investicijų apie* 1,5 *milijardo dolerių.*

ČEKOSLOVAKIJA

Čekoslovakijoje *vis daugiau teismo procesų prieš jaunuomenę, kuri kaltinama antikomunistine veikla. Ilgų metų kalėjimu baudžiami nedideli prasižengimai, pvz., nevykimas į paskirtą darbo vietą ir pan.*

RYTŲ VOKIETIJA

Rytų Vokietijoje *daugelyje vietų vyksta vienokių bei kitokių nesusipratimų su režimu. Įmonės labai atsilieka nuo nustatytų planų, o skubiai vykdoma žemės ūkio kolektyvizacija, dar labiau paaištrina nuotaikas. Čia reikia pastebėti, kad vokiečiui, nors ir labai drausmingam bei valdžiai paklusniam, nėra suprantama ši naujoji žemės ūkio — kolchozų sistema. Rusas lengviau šią sistemą galėjo pakelti dėl to, kad buvo šimtmečiais susipratęs su savotiška ūkine obščinos sistema ir, turėdamas labai mažai žemės, gyveno šimtmečius pusbadžiai. Pabaltijo kraštuose ši sistema buvo daug mažiau suprantama, ir Sibiras yra nuklotas pabaltiečių kapinėmis; juo labiau ši ūkinė sistema yra nesuprantama vokiečių visuomenei ir ūkininkui, kur žemės ūkis visada turėjo aiškų tvarkytoją, ir ūkininkui mirus, jo vietą nedalomai užėmė vyresnisis sūnus. Vokiečių spauda šių paaštrėjusių nuotaikų nelaiko revoliucinio pobūdžio, vienok jos atlieką rūgimo procesą.*

LIETUVA

Iš Lietuvos *ateinančios žinios nesudaro rūgimo padėties įspūdžio. Tik, kaip jau ankstyvesnėse "Eltos Informacijose" buvo pastebėta, šiuo metu Lietuvoje veikia griežtesnė kontrolė gaunamai korespondencijai ir siuntinėliams.*

LATVIJA

● (E) **700 latvių šoferių prieš** kurį laiką perkelti iš Latvijos į Kazachstaną.

● (E) **Latvių muzikos plokštelės Olandijos karalienei Julijanai** buvo įteiktos latvių delegacijos, kuri buvo priimta kartu su atstovais kitų tautų, dalyvavusių pabėgėlių darbų parodoje Olandijos sostinėje.

LENKIJA

● (E) **Lenkijoje nuteista** pastarais metais 60 kunigų, kurie buvo kaltinami pasipriešinę komunistinei valdžiai arba vedę antikomunistinę agitaciją.

VOKIETIJA

● (E) **Įsišoko su kolchozais.** Vokietijos sovietinės zonos komunistinis režimas, varu ir paskubomis pravedęs žemės ūkio kolchozaciją, dabar pasijunta dideliuose ūkiniuose sunkumuose. Paprastai kalbant — trūksta maisto produktų. Priverstinę kolchozaciją vykdant tūkstančiai pačių pažangiausių ūkininkų bėgo (ir dar bėga) į Vakarus, kas sovietinės zonos žemės ūkio gamybos pajėgumą dar labiau sužlugdė. Kad neatsitiktų panašūs dalykai ir su pramonės gamyklomis ir amatais, režimas paskelbė, kad priverstino grūdimo į "arteles" kol kas nebūsią. Bet žmonės tam netiki. — Pasireiškiant dideliems ūkiniams sunkumams, režimas susiranda "kaltininkų" ir juos pašalina iš pareigų. To pasekoje daugelyje provincijos vykdomųjų komitetų įvyko didelės permainos. Kai kur pakeista net pusė pareigūnų. Tuo tarpu įtampa tarp vadovaujančiųjų ir gyventojų masių paskutiniu metu padidėjo.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

● (E) **Apsaugai nuo orinių puolimų** Fed. Vokietijoje organizuojama plati organizacija, panaudojant ir pereitojo karo patyrimus. Numatyta, kad visoje Vak. Vokietijoje bus apie 270.000 orinės apsaugos sargybinių, neskaitant kitų padėjėjų. Orinės apsaugos pagrindiniais reikalais pavesta rūpintis savivaldybėms, tačiau centrinės vadovavimo įstaigos bus atskirų kraštų ir centro vyriausybės žinioje.

● (E) **Neturi laisvo savaitgalio,** skundžiasi Bulgarijos darbininkai. Bulgarų laikraštis "Trud" rašo, kad, nežiūrint viršvalandžių uždraudimo, darbininkai ir tarnautojai yra sistematiniai verčiami dirbti viršvalandžius. Taip jie netenką laisvo savaitgailio.

● (E) **Verčia "savanoriškiems darbams".** Budapešte, Vengrijoje, kas dešimtas žmogus esąs verčiamas "savanoriškiems darbams". Pereitais metais tokius darbus Budapešte dirbo apie 161.000 darbininkų. Pagal šių metų programą jų skaičius siekšiąs net 200.000. Kai Budapeštas šiuo metu turi apie 2 milijonus gyventojų, tai reiškia, kad kas dešimtas žmogus turi dirbti privalomus "savanoriškus" darbus, už kuriuos atlyginimas nemokamas.

● (E) **Kiaušinio "atentatas" prieš Maskvos burmistrą.** Maskvos burmistras Bobrovnikovas, besilankydamas Niagaros kroklio mieste Kanadoje, buvo "apšaudytas" žaliais kiaušiniais. Tai atsitikę tuo metu, kai Bobrovnikovas ruošėsi su Niagaros ir Otavos burmistrais bendrai nuotraukai. Nepažįstamas vyras prasiveržęs pro detektyvus saugojusius rusą, ir apmetė jį žaliais kiaušiniais. Kalbama, kad tai padaręs išeivis iš Lietuvos.

● (E) **"Baltijos jūros savaitė"** atidaryta liepos pradžioje Rostocke. Vokietijos sovietinėje zonoje. Savaitės tikslas varyti propagandą ypač Skandinavijos kryptimi. Komunistiniai kalbėtojai atidarymo iškilmėse vėl kartojo savo senąją giesmę, kad Baltijos jūra turinti pasidaryti "taikos jūra" ir kad visos valstybės, prieinančios prie Baltijos jūros, privalo sudaryti savitarpio nepuolimo ir draugiškumo paktus. Savaime aišku, kad toji politika — tikrovėje įkvėpta Maskvos — siekia sovietinę įtaką Baltijos jūros erdvėje įtvirtinti visiems laikams. Vokietijos sovietinės zonos kalbėtojai ta pačia proga kritikavo Švedijos vyriausybę, kad toji iki šiol vis dar nepripažinusi "DDR" (Vokietijos sovietinės zonos) vyriausybę.

● (E) **Austrų vyriausybei pareiškė grieštą protestą** Fed. Vokietijos ir JAV vyriausybės, kad Chruščiovui buvo leista neutralioje Austrijoje varyti piktą propagandą prieš Vakarus ir Vakarų valstybininkus. Tuo aiškiai buvo pažeistas Austrijos neutralumas, nekalbant apie tai, kad tokie įsišokimai, viešint svetimame krašte, yra nemandagumo ženklas.

RAŠYTOJA IR PEDAGOGĖ MARIJA PEČKAUSKAITĖ – ŠATRIJOS RAGANA

(Jos mirties 30 metų sukakčiai paminėti)

BIOGRAFINIAI ASMENS BRUOŽIAI

Prieš 30 metų, tai yra 1930 m. liepos mėn. 24 d., mažame Žemaitijos miestelyje — Židikuose po didžių ir sunkių darbų amžinam poilsiui užmigo tauri lietuvė patriotė, ištverminga ir pavyzdinga katalikė, uoli pedagogė-mokytoja, filozofijos Garbės Daktarė, Lietuvos atgimimo rašytoja ir nenuilstama visuomenės veikėja Marija Pečkauskaitė, pasivadinusi savo raštuose slapyvardžiu Šatrijos Ragana.

VARGINGA JAUNYSTĖ

Marija gimė 1877 m. vasario 24 d. savo motinos dvare Medingėnuose. Jos tėvas Anupras Pečkauskas buvo sulenkėjęs gudų bajoras atkeliavęs iš Mogilevos gubernijos, o motina Stanislova Šiukštaitė buvo sulenkėjusių žemaičių bajorų duktė. Nors tėvai kalbėjo lenkų kalbą, tačiau namiškiai, ypač vaikai mokėjo lietuviškai kalbėti.

Kadangi tėvas nesugebėjo ūkininkauti ir savo dvarą nugyveno, išnuomavo jį kitiems, o pats 1887 m. išsinuomavo mažesnį Užvenčio dvarelį. Marija, jos sesuo Sofija ir broliai: Stepas ir Vincas mokinosi namuose. Iki 1891 m. Mariją ir jos brolį Stepą mokino P. Višinskis. 1892 m. Marija įstojo į III-čią klasę Šv. Kotrynos gimnazioje Petrapilyje, bet dėl lėšų stokos po pusės metų grįžo namo. Likusį gimnazijos kursą išėjo namuose privačiai. Gerai išmoko lenkų, rusų ir prancūzų kalbas bei skambinti pianu. 1896 m. išėjo bitininkystės kursą Varšuvoje.

MOKYTOJOS IR RAŠYTOJOS KELIU

1905-1907 m. studijavo pedagogiją Šveicarijoje. Grįžusi į Lietuvą, Vilniuje išlaikė egzaminus mokytojos teisėms gauti. 1909 m. buvo pakviesta Marijampolėn į Mergaičių "Žiburio" progimnaziją už mokytoją ir bendrabučio vėdėją. Didžiajam karui kilus, 1915 m. progimnazija išsikėlė į Rusijos gilumą, o ji nuvyko į Židikus, kur gyveno jos motina ir sesuo. Tais pačiais metais mirė jos motina.

Židikuose ji rašė pedagoginio turinio straipsnių, kuriuos talpino katalikiškoje spaudoje. Taip pat darė pedagoginio turinio vertimus į lietuvių kalbą.

Lietuvos Universiteto Teologijos-Filozofijos fakultetas 1928 m. Marijai suteikė "Filozofijos Garbės Daktarės" laipsnį.

Marija Pečkauskaitė pradėjo rašyti turėdami 18 metų amžiaus. Pirmas jos kūrinėlis buvo pavadintas "Margieji Paveikslėliai", kurį P. Višinskis ištaisė ir patalpino "Varpe" su Šatrijos Raganos slapyvardžiu. Kol P. Višinskis buvo gyvas, Marija visus savo rašinius ir kurinius duodavo jam ištaisyti, o ištaisytus atiduodavo spaudai.

RAŠYTOJOS SANTYKIAI SU P. VIŠINSKIU

Marija gyvendama Užventyje turėjo progos susipažinti netik su P. Višinskiu, bet ir su rašytoja Žemaite. P.Višinskis padarė didelės įtakos Pečkauskaitės tautiniam susipratimui ir paskatino ją rašyti. Nors ji pradžioje savo kurinius rašė lenkiškai, bet P. Višinskis juos išversdavo lietuviškai ir paduodavo spaudai. P. Višinskis patarė jai semtis rašiniams medžiagą ne iš fantazijos, bet iš realaus žmonių gyvenimo. Tarp abiejų buvo užsimezgusi romantinė draugystė. Laiškuose vienas kitą vadino: "Broleli Dobilėli" ir "Sesutė Lelijėlė". Tačiau jiedu artimiau nesusibičiuliavo dėl skirtingų ideologijų.

M. Pečkauskaitės visus kūrinius Višinskis ištaisydavo ir atiduodavo "Varpui" arba "Ūkininkui. Tas Marijai nepatiko, ji pasistengė geriau išmokti lietuvių kalbą ir susipažinusi su kun. J. Tumu, savo visus kurinius atiduodavo katalikiškajai spaudai. Tokiu Marijos elgesiu P. Višinskas buvo nepatenkintas, tačiau tikėjosi ją patraukti savo pusėn, išrūpindamas jai iš "Žiburėlio" draugijos stipendiją pažangiems šelpti. 1905 m. M. Pečkauskaitė išvyko Šveicarijon studijuoti, o kai po dviejų metų grįžo namo, P. Višinskis jau buvo miręs (1906).

RAŠYTOJOS PAŽINTYS SU PEDAGOGU FOERSTERIU

Bestudijuodama Šveicarijoje, M. Pečkauskaitė susipažino su garsiu pedagogikos profesorium Foersteriu, kuris ją dar labiau sustiprino krikščioniškoje ideologijoje. M. Pečkauskaitė yra parašiusi labai daug veikalų ir daug išvertusi iš vokiečių kalbos.

MARIJOS PEČKAUSKAITĖS KURINIAI

"Žinijos" bendrovė 1928 m. susirinko ir išleido 6 didžiulius tomus Šatrijos Raganos raštų. Tačiau į tuos tomus neįeina jos stambūs auklėjamieji veikalai ir vertimai: "Jaunuomenės Auklėjimas", "Seksualinė Etika ir Seksualinė Pedagogika", "Auklėjimas ir Auklėjimasis", "Kristus ir Žmonių Gyvenimas" ir "Lietuvos Bitininkas". Taip pat liko neįtraukti jos publicistiniai straipsniai ir rašinėliai.

Svarbiausieji jos grožinės literatūros veikalai yra šie: "Viktutė", "Vincas Stonys", "Anuo Metu", "Dėl Tėvynės", "Irkos Tragedija", "Pančiai", "Mėlynoji Mergelė" ir "Sename Dvare". O auklėjamojo turinio didžiausias veikalas vadinasi: "Motina Auklėtoja".

Kadangi M. Pečkauskaitė buvo uoli ir pavyzdinga katalikė, gili patriotė ir gabi auklėtoja, tai ir jos kūryboje reiškiasi šie trys pagrindiniai charakteringi bruožiai: *"katalikiškumas, patriotizmas ir pedagogiškumas.*

AUTOBIOGRAFINIS KURINYS — "VIKTUTĖ"

Visų jos kurinių išnagrinėti šiame trumpame straipsnyje būtų neįmanoma, todėl užteks paminėti tik keletą. Vienas iš įdomesnių jos apysakų yra "Viktutė", parašyta dienoraščio forma, kurioje aprašo ji savo biografiją. Čia randamt aprašytus jos P. Višinskį (Jono asmenyje), tėvas, jos mokytojas-pozitivistą susipratusį daktarą Antaną — tikintį kataliką ir save pačią Viktutės asmenyje. Apysakoje labai ryškiai išvesta patrijotinė ir demokratinė mintis ir išreikštos jos pažiūros į tikybą ir Tėvynę.

Veikale turinys maždaug taks: Viktutė pyksta ant Jono, kad jis yra laisvamanis (pozitivistas). Jonas duoda Viktutei laisvamaniškų knygų pasiskaityti. Ji pav. paskaičius knygelę prieš Šv. Panelę, Mariją, sudegina, kad kitų nepapiktinus. Jos aprašytas daktaras Antanas eina į bažnyčią, mokina vaikus katekizmo ir reikalui esant kovotų už tikėjimą. P. Višinskis taisydamas šį veikalą, pastebėjo, kad tokių daktarų nesą gyvenime. Bet M. Pečkauskaitei rūpėjo parodyti tokius asmenis, kokie jie galėtų būti. Savo veikaluose ji bandė įrodyti, kad tikėjimas yra reikalingas netik praščiokeliams, bet ir inteligentams žmonėms.

Atsikurus Lietuvai po I karo ištikrųjų pasirodė lietuvių katalikų inteligentų, kurie pilnai suprato savo paskirtį: gilintis ir skleisti katalikų tikėjimą savo tarpe netik žodžiu, bet ir raštu. Gaila, kad P. Višinskis jau buvo miręs: jis būtų galėjęs M. Pečkauskaitės aprašytus asmenis pamatyti realybėje.

APYSAKA — "SENAME DVARE"

Apysakoje "Sename Dvare" M. Pečkauskaitės tikslas buvo sugrąžinti aplenkėjusius bajorus savai tautai, kad jie dirbtų ir pasišvęstų lietuvybei. Bet sulenkėjusios bajorijos jai nepavyko prikelti, nes jie nuėjo išsigimimo keliu, žuvo lietuvybei.

Šatrijos Ragana tuo skyrėsi nuo kitų savo amžiaus rašytojų, kad ji išlaikė savistovumą ir nepasidavė jokiai svetimai įtakai, Skaitydamas jos raštus nejauti to pesimizmo, skurdo ir vargo, kaip apsčiai galima užtikti Lazdynų Pelėdos ir Žemaitės raštuose.

RAŠYTOJOS IDEALAI

M. Pečkauskaitės raštuose trykšta patriotinis idealas: tėvynės meilė ir iš jos plaukianti šiluma, kuri sušildo kiekvieną atšalusį lietuvį. Kaip uoli ir pavyzdinga katalikė ji labai aiškiai pabrėžia tikėjimo reikšmę praktiškam gyvenimui. Ji kaip gabi mokytoja-pedagogė rūpinasi auklėjimu mokykloje, bet ir visame gyvenime. Jos pedagoginis veikalas — "Motina Auklėtoja" atskleidžia motinos kaip pirmosios mokytojos ir auklėtojos svarbą. Motina privalo įdiegti vaikui Dievo meilės ir patriotizmo diegus, o mokytojas turi juos tik vėliau ugdyti.

Ankstyva liga palaužė jos sveikatą ir turėdama vos 53 metus užmigo amžinam poilsiui. Jos kūnas buvo priglaustas Židikų katalikų kapuose. Kun. Vaclovas Martinkus ant jos kapo pastatė paminklinę koplyčią, dedikuotą "Rašytojai Marijai Pečkauskaitei — Šatrijos Raganai".

Jau 30 metų kaip Marija Pečkauskaitė mirė, bet jos mintys ir raštai liks amžiams gyvi lietuvių širdyse, nes ji vadovavosi amžinomis mintimis, pagrįstomis Dievo ir Tėvynės meile. Nors jos marus kūnas guli žemaičių žemėje, bet jos vardas liks gyvas visoms kartoms.

— *Alfa*

DISKUCIJOS DĖL PREZIDENTO JAV

Amerikiečiai šiomis dienomis nemažai skaito laikraščiuose apie religiją ir prezidentavimą. Diskusijos specifiniai liečia klausimą, ar katalikas kandidatas gali būti išrinktu į JAV-ių prezidentus. Viename neseniai pasirodžiusiame straipsny "New York Times" buvo pažymėta, kad amerikiečiai stovėtų prieš kataliko išrinkimą. Be to buvo pranešta, kad dauguma demokratų partijos lyderių, įskaitant ir kai kuriuos katalikus, bijo, kad liepos mėn. nominuotas katalikas į prezidentus tikriausiai nelaimėtų per rinkimus lapkričio mėnesį.

Visoj šioj spekuliacijoj yra gera prisiminti du pagrindinius faktus. Pirma, nėra įstatymo, draudžiančio kataliką išrinkti JAV-ių prezidentu. Faktinai konstitucijoje yra specifiniai pabrėžta: "Niekad nebus atsižvelgta į religiją, kad būti kvalifikuotu į bet kurį valdišką postą JAV-ėse. Antra, separajos tradicija tarp valstybės ir bažnyčios yra labai stipri ir svarbi amerikiečiams. Mes neturime valstybinės religijos. Pirmas pakeitimas konstitucijoje taip skamba: "Kongresas negali išleisti įstatymo religijos įvedimo ar jos laisvo praktikavimo uždraudimo atžvilgiu".

Ne tik kad nėra valstybės ar mokesčiais palaikomos bažnyčios JAV-ėse, bet bendrai religija ir politika yra labai perskirtos. Tik retai atsitinka, kad protestantas, katalikas kunigas ar rabinas yra išrenkami į viešą postą. Be to, nė viena politinė partija nėra organizuota pagal religines sąvokas.

Yra svarbu suprasti šią pagrindinę amerikiečių laikyseną valstybės ir religijos atžvilgiu, nes tai padeda išaiškinti, kodėl kai kurie amerikiečiai stovi prieš išrinkimą kataliko prezidento. Katalikų Bažnyčia laiks nuo laiko pasisakė apie nemažą skaičių sprendimų, kurie pagal nekatalikų nuomonę yra daugiau pasaulinio, o ne religinio, pobūdžio. Katalikas prezidentas, jie sako, darydamas savo sprendimus, gali panašių problemų atžvilgiu pasiduoti Katalikų Bažnyčios dogmų įtakai. Tačiau į šį argumentą tie katalikai kandidatai, kurie savo nuomones šiuo atžvilgiu išreiškė, davė kelis atsakymus. Prieš 32 metus Alfred E. Smith katalikas demokratas kandidatas į prezidentus, taip atsakė, kai panašus klausimas iškilo:

"Aš nežinau jokios galios mano bažnyčioje, kuri kliudytų JAV-ių konstitucijos vykdymą. Aš tikiu į absoliucią sąžinės laisvę visiems žmonėms visų bažnyčių, sektų ir tikėjimų lygyje".

Neseniai šis klausimas taip pat buvo atsakytas senatoriaus John Kennedy, kataliko, kai buvo pranešta apie jo kandidatūrą. Jis taip išsireiškė:

"Kokia bebūtų religija jo privačiame gyvenime, tačiau tam kuris užima valstybinį postą, niekas neturi stovėti aukščiau jo priesaikos laikytis konstitucijos ir jos visų dalių, į kurias įeina ir pirmas pakeitimas (First Amendment) ir griežta separacija tarp bažnyčios ir valstybės. Aš tikiu, kad separacija tarp bažnyčios ir valstybės yra pagrindinis dalykas amerikietiškoje sąvokoje ir turėtų toks pasilikti".

Žinoma, daug kitų faktorių šalia religijos bus balsuotojų apsvarstyta, nusistatant, už kurį kandidatą balsuos. Daugelis aukštus postus užimančių asmenų Amerikoje yra katalikai, įskaitant ir senatorius, atstovus bei valstybių gubernatorius. Daugelis observatorių mano, kad į kandidato priklausimą bet kuriai bažnyčiai turėtų būti žiūrima kaip daugiau į privatų, o ne višą dalyką.

American Council

TIKĖJIMO GALIA

— Tikįs žmogus niekada negali įpulti į nusiminimą.

Žiūrėdamas viską "sub specie aeternitatis", mato (iš amžinybės perspektyvos) aiškiai visą savo gyvenimo skurdą, trumpą niekingumą, — ar ne vistiek, ar jame to ką žmonės vadina laime, ar mažiau ar daugiau. Mano nuomonė, vyriausia religingumo žymė yra sutikimas su Dievo valia. M. Pečkauskaitė

Sekmadienio Rimčiai

KUN. JUOZAS PRUNSKIS

MALDOS IR AUKOS GYVENIMAS

Prieš keletą metų, aplankęs Australiją ir Naująją Zelandiją, grįždamas į Jungtines Amerikos Valstybes dar sustojau Fiji salose. Kitados ten gyveno žmogėdros ir aerodrome dar rodomi kaikurie jų naudoti įrankiai. Dabar ten gyvena labai simpatingi juodukai.

Teko autobusu pervažiuoti skersai tą salą. Tarp daugelio juodukų, mašinoje buvo ir viena amerikietė, tarnavusi ten kažkokioje įstaigoje. Kelionėje teko su ja ilgiau išsikalbėti, ir niekada neužmiršiu jos vieno posakio, Ji, prasitarusi apie suklupimus gyvenimo kelyje, savo kalboje pabrėžė:

— Žinote, laužant vieną ar kitą Dievo įsakymą, anksčiau ar vėliau patsai gyvenimas nubaudžia.

GYDYTOJAS APIE MALDĄ

Iš kitos gi pusės, reikia pripažinti, kad gyvenant ištikimai pagal sąžinę ir Dievo įsakymus, patsai gyvenimas atneša palaimą. Neseniai skaičiau amerikiečio psichologo ir paskaitininko George W. Crane *žodžius. Tai aukšto išsimokslinimo vyras, pasiekęs filosofijos ir medicinos daktaro laipsnius. Jis reiškia šias mintis:*

— Maldos kelias yra vienintelis būdas, kuriuo Dievo vaikai gali pasiekti asmeniško ryšio su stiprinančia mūsų dieviškojo Tėvo jėga. Psichologiškai tai leidžia mums paliesti Dievą, panašiai kaip kentėjusi dėl kraujo plūdimo moteris palietė Kristaus drabužį ir tuojau pajuto tekančią į ją gydomąją galią. Malda taipgi turi nuostabią psichiatrinę galią, nes kai mes meldžiamės, mes žvelgiame į savo problemas ir jas išreiškiame žodžiais, o tai jau yra pirmasis žingsnis psichiatrinėje terapijoje, kitaip sakant — gydyme. Tas taipgi perpus sumažina mūsų naštą, nes kai mes savo sunkumais dalinamės su savo dangiškuoju Tėvu, tas veiksmas tuojau perpus padalina mus slegiantį svorį.

Toliau tas gydytojas tvirtina, jog medicinos patyrimas įrodė, kad žmonės, kurie regulariai lanko bažnyčią ir apie savo sunkumus maldos keliu kalbasi su savo Vyriausiu Bendrininku — Dievu, nepasidaro miego piliulių įpročio vergai. Ir jiems nereikia raminančiųjų vaistų, vadinamų trankvilaizeriais... Nakties metu jų kraujo spaudimas krinta žemyn ir juose yra žymiai mažesnis palinkimas į skrandžio žaizdas bei skausmingus vidaus uždegimus.

DARBININKIJOS VADAS

Šie specialisto gydytojo žodžiai įsidėmėtini. Bet tai yra tik viena, net ne pati svarbiausia, priežastis, kodėl mumyse turi būti gyvas religinis gyvenimas. Amerikoje tai giliai jaučiama. Štai, vienas iš pačių žymiausių Amerikos darbininkų vadų, Amerikos Darbo Federacijos prezidentas George Meany *taip pasakojasi:*

— Mano atmintin giliai įsirėžė prieš keletą metų matytas vaizdas. Mes pergyvenome vieną iš tų krizių, kurios lankė po II Pasaulinio karo. Amerikos Valstybės sekretorius ruošėsi lipti į lėktuvą, vykdamas į konferenciją Europoje. Niekada neužmiršiu jo to sustojimo lėktuvo papėdėje ir pasisakymo, jog jisai išvyksta su jausmu, jog reikia maldos.

Iš toliau tas darbininkijos vadas Meany kalba — daugelis iš mūsų jaučiame maldos reikalą. Prislėgti įvairių problemų, sumišę dėl prieštaraujančių patarimų, besistengią padaryti tikslų sprendimą, mes suprantame vadovaujančios Dievo rankos reikalingumą. Mes žinome reikalingumą pagalbos iš To, kuris valdo mūsų gyvenimo kryptį... Nuoširdus noras pildyti Dievo valią jau savyje yra malda. Tai jau bendravimas su Dievu. Tuo jau mes pripažįstame Dievą savo tėvu, kuris yra danguje.

NAUJAS MARIJONAS VYSKUPAS – LIETUVIŲ BIČIULIS

Šv. Tėvas Jonas XXIII apimdamas vyriausią Bažnyčios vairą nuo pat pradžios atkreipė gyvą dėmesį į rytiečių krikščionių reikalus. Jau pirmoje savo kalboje tai aiškiai pareiškė žodžiais, kuriuos tolimesne veikla patvirtino. Stiprindamas rytiečių Ganytojų eiles, tarp kitko, jau tų pačių 1958 metų lapkričio 29 d. vyskupu paskyrė lietuviams artimą kun. Andrių Katkovą MIC. Šalia tolimesnių potvarkių ir žygių, štai vėl šių metų liepos 7 d., tai yra didžiųjų rytiečių apaštalų šv. Kirilo ir šv. Metodijaus šventėje, rytų apeigų titulariniu Mariamme vyskupu paskyrė gudų kilmės marijoną kun. dr. Česlovą Sipovičių. Tai bus vienintelis gudų katalikų vyskupas. Konsekracija įvyks greičiausiai Miunchene liepos 31 dieną, Pasaulinio Eucharistinio Kongreso išvakarėse.

Naujasis vyskupas yra vilnietis. Gimė 1914 m. gruodžio 8 d. Dziėdzinka kaime, Idoltos parapijoje, Brėslaujos apskrityje. Drujoje lankė marijonų gimnaziją. Baigęs 6 klases, 1933 m. rugpiūčio 14 dieną stojo į marijonų naujokyną. 1935 m. užbaigęs gimnaziją, studijavo filosofiją bei teologiją Vilniaus universitete. Čia iš prof. kun. Vinco Taškūno pramoko lietuvių kalbos, artimai bendravo su didžiuoju Vilniaus krašto lietuvių veikėju kun. Kristupu Čibiru. Iš jo buvusių profesorių dabar net 4 yra vyskupai. 1938 m. lenkų policijai Drujos ir Vilniaus marijonus gudus ištrėmus, tolimesnėm studijom atvyko į Romą. Čia vysk. Evreinoff 1940 metų birželio 16 dieną įšventino kunigu. Mokslus baigė vysk. Petro P. Būčio MIC globoje. 1941 m. Gregorianumo universitete gavo teologijos licencijato laipsnį. Studijas gilino vietos Rytų Institute, kurį 1946 m. baigė daktaro laipsniu. Tėzę parašė apie Polocko arkiv. Junošą Smogoževskį. Kurį laiką sekretoriavo byriausioje marijonų būstinėje.

1947-1948 m. gyveno Londono lietuvių marijonų name prie šv. Kazimiero bažnyčios. Lietuviams pagelbstint, šiaurės Londone įkūrė sielovadinę misiją, kuriai iki šiol vadovavo, artimai bendradarbiaudamas su lietuviais dvasiškiais. Misijos ribose eilė ortodoksų tapo katalikais, kurių du jau baigė kunigo mokslus.

Vysk. Sipovičius bendradarbiauja gudų ir anglų spaudoje. Įsteigė akademinę gudų sąjungą "Daigą", kurią įjungė į "Pax Romana". Jis yra kardinolo Godfrey vadovaujamos "Šv. Jono Chryzostomo" draugijos sekretorius. Sąjunga leidžia savo laikraštį ir bendrai anglosaksų pasaulyje stiprina rytiečių problemų pažinimą. 1957 m. misijos reikalais aplankė Jungtines Amerikos Valstybes bei Kanadą, kur turėjo dažnus ryšius su lietuviais.

Naujasis Ganytojas šalia Dievo Tarno arkiv. J. Matulaičio, arkiv. P. Karevičiaus, vysk. P. Būčio ir vysk. A. Katkovo yra penktasis atgijusių marijonų vyskupas. Augštesnės plotmės ganytojavimo pareigas jis apima iš paklusnumo Apaštališkajam Sostui. Naują pasiuntinybę atliks pirmoje vietoje savo kankinės tėvynės Bažnyčios stiprėjimui. Jį stiprins ypatingai dviejų tautiečių marijonų archimandritų Fabijono Abrantovičiaus ir Andriaus Čikoto pavyzdžiai, kurie savo paštalavimą vainikavo kankinių mirtimi.

S. Matulis MIC

● **Kard. Cushing paskirtas legatu.** Popiežius Jonas XXIII paskyrė kardinolą R. Cushing, Bostono arkivyskupą, legatu į eucharistinį kongresą Peru valstybėje. Kongresas įvyks rugpiūčio 25-28 d.

● **Afrikos ir Azijos studentai Miunchene.** Miuncheno kardinolas Wendel neseniai iškilmingai pašventino naują, moderniškai įrengtą bendrabutį Afrikos ir Azijos studentams. Šiuo metu Miuncheno universitete ir kitose aukštosiose mokyklose studijuoja 1,800 studentų iš įvairių Afrikos ir Azijos kraštų. Penki procentai jų yra katalikai.

● **Veikalas apie Bažnyčias.** Vokietijos protestantai išleido 896 puslapių veikalą apie pasaulio Bažnyčias. Jame rašo 400 specialistų. Pirmasis egz. pasiųstas popiežiui Jonui XXIII. Vatikano radijas pasidžiaugė leidiniu ir pastebėjo, kad Katalikų Bažnyčios mokslas teisingai išdėstytas, palinkėdamas, kad jį skaitytų daugelis nekatalikų ir pamatytų kiek jie bendro turi su katalikais.

● **Švedai pagerbė kankinį.** Švedų katalikų akademija paruošė specialų leidinį su mišiomis ir kitomis maldomis pagerbdama Švedijos globėjo ir kankinio šv. Eriko 800 metų mirties sukaktį.

Steponas Matulis, MIC

LIETUVIAI IR VARGDIENIŲ ŠVENTASIS

Šventasis Tėvas Jonas XXIII praeitų metų gale šv. Vincentą Paulietį pavadino tikruoju gailestingumo darbų didvyriu. Tas pats Kristaus Vietininkas šį pavasarį tėviškai ragino, kad visi katalikai šįjį Šventąjį pagarbiai prisimintų ir jo pavyzdžiu pasiskatintų į krikščioniškesnį gyvenimą.

Švento Vincento Pauliečio (1581-1660) gyvenimą skaitytojai jau pažino šio laikraščio ankstesniuose puslapiuose. Čia truputį sustosime prie jo gailestingumo, meilės darbų, kurie jo gyvenime taip ryškiai atsispindi. Baigdami žvilgterėsime į kaikurios Šventojo pasekėjus lietuvius.

VARGŠAI — VIEŠPAČIAI

Nuo pat savo jaunystės Vincentas Paulietis tuos žmones mylėjo labiausiai, kurių veidą išraižė gilesnės skausmo vagos. Jis regėjo ir sau tarė: "Vargdieniai... miršta badu ir eina į pražūtį". To didžiojo blogio akivaizdoje Vincentas anksti tvirtai ryžosi tą dvasinį ir medžiaginį vargdienių skurdą mažinti. Jis, giliai persiėmęs Evangelijos dvasia, tą dvasią ėmė kuo plačiausiai skleisti žodžiu ir darbu aplinkui. 1617 metais apimą vieną nuskurdusią provincijos parapiją, kuri per ištisus 50 metų buvo visai apleista. Per keletą mėnesių dideliu pasišventimu ją atgaivino. Vieną kartą jam einant pamokslo, tūla moteriškė ėmė jį prašyti, kad iš sakyklos primintų klausytojams apie vieną nelaimingą vietos šeimą, kurios beveik visi nariai buvo ligų kankinami. Pamokslas apie artimo meilę tapo giliai įtikinantis. Kiekvienas klausytojas ryžosi eiti į pagalbą tai nelaimingajai šeimai. Ir iš tikrųjų, po pamokslo kun. Vincentas pastebėjo, jog beveik visi parapijiečiai, tarsi ištisa procesija, žygiuoja pas tuos ligonius. Šventasis džiaugėsi, bet drauge pastebėjo klaidą ir kalbėjo: "Štai, jie rodo didelę artimo meilę, bet toji meilė yra netvarkinga; vargšai ligonys vienu-kart bus perkrauti maistu, kurio dalis suges ir žus, o po to jie vėl atkris į buvusį skurdą". Šventasis tą klaidą tuojau pataiso. Uolias parapijietes suburbia į vienetą, kad jos vargšams, ligoniams dvasinį ir medžiaginį patarnavimą atliktų organizuotai ir tvarkingai. Taip atsirado labdaroje daug nusipelniusi Moterų Meilės Brolija.

Ten atgaivinęs parapiją ir surikiavęs jėgas šalpos darbui, pats Vincentas grįžo tam pačiam darbui į Paryžiaus didmiestį. Jo didį darbą gaivino gili Kristaus ir maldos dvasia. Jis gerą maldą lygino rožių kvepėjimui, kuris maloniai gaivina sielą, lygino veidrodžiui, rodančiam mūsų dėmes. Maldos įtaką toms sieloms, kurios nori pakilti iš kalčių, lygino mineralinių vandenų gydomajai galiai. Dėsnis, pagal kurį šv. Vincentas gyveno, šitaip skamba: "Oras nėra reikalingesnis kūno gyvybei už maldą sielos gyvybei". Jis apie geros maldos vertę dar rašo: "Duokite man maldos žmogų, ir jis bus visokiam gėriui pajėgus". Tą maldą, kuri nepereina į gailestingumo ir krikščioniškosios meilės darbus, jis laikė negera. Pats meldėsi ilgai, bet gerai. Todėl ir jo veikla išsiskleidė plačiai ir palaimingai. Krikščioniškosios meilės darbuose jis pasirodė gabus ir išradingas.

Kad dvasinis ir medžiaginis patarnavimas vargdieniams, ligoniams, pamestinukams, belaisviams, pabėgėliams, pagonims, klaidžiatikiams būtų sekmingesnis, šv. Vincentas įkuria lazaristų ir Meilės Dukterų arba šaričių kongregacijas. Plačiai žinoma pirmoji šaritė šv. Ludvika de Marillac ir šv. Kotryna Labourė, kuri 1830 m. regėjo Švč. Marijos Nekaltai Pradėtosios apsireiškimus.

Dabar lazaristų visame pasaulyje darbuojasi 5999 nariai, o šaričių apie 45000. Juos tebegaivina steigėjo įskiepyta dvasia. Šventas Vincentas kiekviename vargdienyje, nelaimingajame, apleistajame, ligonyje gyvo tikėjimo akimis regėjo paties Jėzaus Kristaus paveikslą. Kuo žmogus nelaimingesnis, tuo tas paveikslas jam buvo ryškesnis. Vargšus laikė savo ponais, viešpačiais ir šitaip meldėsi: "Mes pasišvenčiame Tau, mano Dieve, kad per visą gyvenimą gerbtume mūsų viešpačius — vargdienius ir jiems tarnautume. Tos malonės Tave meldžiame per šventą Tavo meilę".

Šv. Vincento artimo meilė reiškėsi ir misijonieriškai. Toji dvasia atsispindi kad ir šiuose jo meilės padiktuotuose žodžiuose "Kaip laimingas yra misionierius, kuris savo pasiuntinybės ir darbo kitų ribų neturi, kaip tik visą apgyventą žemę". Jis pats, 76 metų ligotas senelis, troško vykti į Indijos misijas, nežiūrint, kad jau kelionėje tektų mirti. Visu uolumu rūpinosi, kad Dievo tarnybai išugdytų kuo daugiausiai tikrai pasišventusių kunigų.

Kiek šv. Vincento suburti žmonės per pusketvirto šimtmečio atliko gero Dievo garbei ir žmonijos naudai, tai pilnai tegali įvertinti Visažinantis. Bet jau ir žmonėms jų darbo vaisiai atrodo milžiniški. Vargdienių Šventojo dvasia bei darbai pasiekė taip pat Lietuvą ir užsienio lietuvius.

(Bus daugiau)

DEVYNI ATSAKIMAI

Pasikalbėjimas su ministeriu Meieru

Mūsų korespondentas kreipėsi į Lietuvos atstovą Brazilijoje Dr. Fr. Meierį jam tik ką grįžus iš Romos, iškeldamas keletą svarbių klausimų. Šį autorizuotą pasikalbėjimą čia pateikiame skaitytojams.

1. Kaip jums, ponas ministeri, atrodė Europa po Brazilijos?

— *Sumažėjus ir pasenus... Nemačiau jos daugiau kaip 20 metų ir turėjau įspūdžio, kad tai nebe ta laiminga šalis, kur prabėgo mano jaunystė, bet nedidelis kraštas, daug kentėjęs, dar neužgydęs karo žaizdų, kurių ypač apstu V. Vokietijoje...*

2. Kaip ten gyvenimas, žmonės?

— *Aišku, Europa ir dabar pasilieka pasaulio galva ir širdis, iš kur kyla geriausios ir kilniausios idėjos, tačiau justi joje nemaža nusivylimo ir susirūpinimo rytojum. Justi didelė ekonominė pažanga. Nepaprastai padidėjo automobilių skaičius. Religinis gyvenimas ir katalikų ir protestantų tarpe nepaprastai atkutęs. Tačiau, dėja, maža beliko iš prieškarinio linksmumo.*

3. Ar toks pat vaizdas ir Italijoje?

— *Italijoje buvo rengiamasi prie Tarptautinės Olimpiados, todėl visų rūpesčiai buvo nukreipti jos link.*

4. Kuriuo tikslu keliavote į Romą?

— *Tarnybiniais reikalais. Su Diplomatijos Šefu min. Stasiu Lozoraičiu tariaus dėl Lietuvos Pasiuntinybės perkėlimo iš Rio de Janeiro į naują Brazilijos sostinę. Min. Lozoraitis pažadėjo atidžiai išstudijuoti visus tris būsimų Brasilia mieste Pasiuntinybės rūmų projiektus, premijuotus PLIAS puikiai pavykusiame konkurse ir pažadėjo visą galimą paramą šiam reikšmingam darbui.*

5. Kaip ir kada manote perkelti Lietuvos Pasiuntinybę?

— *Kaip ir kitos Rio esančios svetimų valstybių atstovybės, mes pirmiausia statysime valdžios mums dovanotame sklype ne Pasiuntinybės rūmus, o nedidelį namelį — Pasiuntinybės kanceliariją. Tokio namelio kaina nebus didesnė kaip 12,000,00 dolerių ir ji galima pastatyti per 6 mėnesius. Po kelių metų pradėsime didžiųjų rūmų statybą, nes tai priklauso nuo lėšų, kurių reikės apie šimtą tūkstančių dolerių.*

6. Lietuvos Respublikos teritorijai esant okupuotai, iš kur tikite gauti statybai lėšų?

— *Kanceliarijos laikinam nameliui pinigų klausimas nesunkiai sprendžiamas. Keletas garbingų patriotų, k. a. prelatas Tulaba Romoje, inž. Stanaitis Rio, prekybininkas Jonas Karvelis Chicagoje ir dar keli mielai pažadėjo remti mūsų darbą lietuviškos talkos principu. Didelės moralinės paramos jau gavome iš PLIAS, įvykdžiusios rūmų projektų konkursą, kuriuo sudomino ne tik lietuvišką visuomenę, bet ir svetimtaučius. Žodžiu, į rūmų statybą — politinio būtinumo padiktuotą neišvengiamą reikalą — žiūrime ūkiškai ir realiai, neužmiršdami juridinio aspekto, pasitikėdami mūsų tautiečių idealizmu ir talka.*

7. Ar teko matytis Europoje su kitais atsakingais pareigūnais?

— *Iš pasikalbėjimo su ministeriu St. Girdvainiu pasiliko įspūdis, kad Lietuvos Pasiuntinybės Vatikane buvo pažeistas tik vardas, ne esmė. Atrodo, kad ir Vatikano sluogsniuose justi apgailestavimas dėl to įvykio. Kaip ten bebūtų, visi, kurie taip karštai tomis nelemtomis dienomis reagavo siųsdami Vatikanui raštus ir telegramas, gali jaustis patenkinti, išgelbėję Lietuvos istaigą tokiame svarbiame neuralginiame punkte. Teko ilgai kalbėtis, Frankfurte, su Erdmanu Simonaičiu, tik ką grįžusiu iš Barcelonos. Jis labai mielai pasakojo apie savo kelionę į Ameriką, kur lietuvių visuomenės nuoširdžiai priimtas, galėjo iš arti stebėti didelį tautiečių darbą Lietuvos laisvinimo bare. Simonaitis pabrėžė, kad Vasario 16-tos Gimnazija — didžiulis lietuvių tautos švyturys Vokietijoje — laikosi daugiausia amerikiečių lietuvių aukomis. Vasario 16-tos Gimnazija, jo žodžiais, yra labai aukštai įvertinama ir Vokietijos pareigūnų. Bonnoje aplankiau Vokietijos Užsienių Reikalų Ministeriją, kur buvau labai mandagiai priimtas, ir Vokietijos ambasadorių Brazilijai, kuris dabar ten gydosi, patirdamas daug reikšmingų dalykų, liečiančių Lietuvos ir Vokietijos santykius. Susitikau su advokatu Rudžiu, gyv. Londone, kuris paimformavo apie jo iškeltas bylas prieš Vokietijos istaigas, dėl idenizacijos lietuviams klaipėdiečiams už nacių laikais nusavintą turtą ir patyriau, kad keletas žydų šeimų tokias bylas jau yra laimėję.*

Beto, labai malonų įspūdį padarė priėmimas, kurį prelatas L. Tulaba man surengė Lietuvių kunigų Kolegijoje Romoje. Ten pajutau tikrą lietuvišką šilumą ir puikius santykius tarp Lietuvos Vyriausybės bei Dvasinės vyresnybės vadovaujamų sluoksnių.

Buvo ir kuklesnių susitikimų, kurie man buvo labai naudingi geresniam europiečių galvosenos supratimui.

8. Kaip jūs, ministeri, įsivaizduojat artimiausią pasaulio ateitį?

— *Nesu astrologas. Net ir būdamas juo nedrįsčiau skelbti to, kas bus. Viena šiandie yra aišku: mūsų turimieji diplomai jau nebepritaikomi nei kultūrinio nei politinio gyvenimo ritmui, žinoma, jei tai, kas šiandie daroma tarptautinėj arenoj galima būtų pavadinti politika. Mūsų tautą išgelbės tikėjimas, kantrybė ir darbas. Niekas mūsų Tėvynės neišduos priešams, jei mes patys būsime sklidini moralinių dorybių ir tautinės savigarbos. Jei politikai šiandie daugiau rūpinasi Afrika, Dieve jai, padėk, tačiau Lietuvai ir jos kaimynams išauš laisvė. Esu tuo tikras. Kas dėl pasaulio, tai jo ateitis man vaidenas, kaip neįsivaizduojamų staigmenų pynė.*

9. Kuo esą laisvame pasauly lietuviai gali pagreitinti Lietuvos išlaisvinimą?

— *Būkime visada garbingi ir veiklūs. Pasididžiuodamas informuoju svetimtaučius apie milijoną mūsų lietuvių Amerikoj, nors gerai žinau, kad tik keliolika, o gal net keletas tūkstančių neša ten tautinio darbo sunkią naštą. Miniu jiem enciklopediją, operą, dailininkų laimėjimus, sportininkų triumfą ir išvykas, Jaunimo namus Chicagoje, bažnyčias, literatūros premijas, Lituanus, Aidus ir Lietuvių Dienas ir tt., žodžiu, visus tuo mūsų tautinės gyvybės deimantus, kurie priartina mus prie idealios Teisės ir Teisybės įsiviešpatavimo šioj žemėj. Mylėti kiekvieną lietuvį, kaip brolį, ūgdyti tautinę savigarbą, padėti artimui visur ir visada, štai mano nuomone, yra minimus, kuris, šalia meilės lietuviškai knygai ir ekonominio nepriklausomumo, daro mus vertingais talkininkais kovoje dėl Lietuvos išvadavimo.*

— *P. B.*

TAUTIETIS TAUTIEČIUI — GERIAUSIS DRAUGAS

"Lietuvos Aidai" radio valandėlė yra gavusi iš Šiaurės Amerikos sekančio turinio laišką:

"Chicago, 1960 liepos 8 d.

P. Z. Juknevičiui
Radio Val. Lietuvos Aidai Vedėjui

Mieli tautiečiai,

buvome dar, rodos, taip nesenai su Jumis ir gėrėjomis radio bangomis sklindančiais lietuviškais garsais. Dabar gi mus skiria tūkstančiai kilometrų, tačiau jungia lietuviška širdis ir noras kaip nors prisidėti prie Jūsų visų pastangų ir darbo. Negalime paremti Jūsų savo tiesioginiu darbu; tad nors skatiku laiskite prisidėti tiems, kurie turi gerus norus ir prisimena anuos Buenos Aires laikus su šiluma ir širdimi.

Siųsdami kuklų mūsų gegužinės asado, įvykusios š. m. liepos mėn. 3 d. Marijonų Seminarijos soduose, pelną, prašome radio bangomis perduoti mūsų širdingiausius linkėjimus visiems Argentinos lietuviams.

Argentinoje gyvenusių lietuvių vardu

(pasirašo)
A. Šantaras — A. Varškys

Priedas: čekis".

Pridėtas čekis 40 dolėrių vertės, už kuriuos buvo galima apmokėti beveik tris sekmadienius.

Iš mūsų pusės belieka tik širdingai padėkoti mieliems tautiečiams, kurie — kaip patys pažymi — nors atsiskyrę tūkstančiais kilometrų nuo mūsų gyvenamos Argentinos, tačiau jaučiasi surišti su čia vedamu tautišku-patrijotišku darbu, prie kurio ir jie tiek vargo, rūpeščio ir triuso pridėjo. Pergyventos dienos Argentinoje neišdils niekuomet iš jų atsiminimų, ir visados prisimins šią, gal pilkąją, bet kupiną žmoniškumo ir nuoširdumo Argentiną, nekurie papročiai jau taip įsikūnijo kad buvę šiame kraštę lietuviai, dabar gyvenantieji Dėdės Samo dolėrių žemėje, susispietė į krūvą ir karts nuo karto surengia bendras "mateadas", "asados" ir "vermouth'us"... Gi mes, likę čia kukliojo pezo šalyje, vis turėsime širdyje geriausiąjį prisiminimą tų žmonių, kurie savu laiku gyveno tarp mūsų, vargo kartu ir bendrai dirbo išsijuosę lietuvybės palaikimui ir Tėvynės išvadavimo darbe.

Gi kas liečia tiesioginiai "Lietuvos Aidai" Radio Valandėlės, tai viešai dar kartą dėkojame visa širdimi už tokią vertingą moralinę ir piniginę paramą, ir linkime "Argentinoje gyvenusiems lietuviams" ir jų atstovams parašiusiems tokius gražius žodžius, laimingai ir sekmingai gyventi naujoj pasirinktoje vietoje: Šiaurės Amerikoje, ir kad Aukščiausias tai Jums padėtų!

"Lietuvos Aidai" Radio Valandėlės Vadovybė

NAUJAS SPECIALISTAS

Sidnejuje, vieno "koledžo" lektorius, inž. Algis Kabaila New South Welso universitete įsigijo technologijos masterio laipsnį. Tai jau ne pirmas Australijos lietuvis, sėkmingai žengiąs mokslo keliu. (E)

● (E) Amerikiečių "Newsweek" žurnalo reporteris ir fotografas Vytautas Valaitis lankėsi Skandinavijoje karalių rūmuose ir fotografavo Danijos, Norvegijos ir Švedijos princeses.

PABALTIEČIŲ SPORTININKŲ BENDRADARBIAVIMAS

Nepriklausomybės metais užmegstas lietuvių, latvių ir estų sportininkų bendradarbiavimas nesibaigė su sovietine Pabaltijos okupacija. Jis šiandien vyksta ir pavergtų Pabaltijos tautų sportininkų tarpe, jis yra pastebimas ir užsienyje, kur tik gyvena didesnis iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos išblokštų žmonių skaičius.

Išeivijoje, tuoj po II pasaulinio karo, pabaltiečiai sportininkai savo bendrdarbiavimą, pradžioje, parodė Vokietijoje, kur prieglaudą rado nemaža Pabaltijos tremtinių. Pirmosios pabaltiečių sporto žaidynės buvo pravestos 1945 m. Augsburge, o vėliau vyko kas metai, iki platesnės sportininkų emigracijos bangos į užjūrio kraštus.

Užtruko nemaža laiko, kol pabaltiečiai sportininkai, nutūpę Šiaurės Amerikoje, pradėjo varžytis tarpusavio kovose. Kanadoje gyvenantieji pabaltiečiai pirmieji parodė pradžią ir jau 1954 m. Toronto mieste įvyko pirmosios Kanados pabaltiečių sporto varžybos. Po trijų metų 1957 m. Clevelande ir J.A. Valstybių pabaltiečiai pradėjo sportinių žaidynių seriją.

Taip pat buvo įsteigtos Kanados ir J.A. Valstybių Pabaltiečių Sporto Federacijos, palaikančios glaudų tarpusavio ryšį. J.A. Valstybėse pravedamose pabaltiečių žaidynėse dažnai dalyvavo ir Kanadoje gyvenantieji sportininkai.

Organizuoto pabaltiečių veikimo minčiai J.A. Valstybėse pradžią davė lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas. Šiame reikale nemaža pasidarbavo žinomi sporto veikėjai. A. Bielskus ir dr. A. Nasvytis, o vėliaus į talką atėjo P. Petrutis ir kt. Iš latvių pusės Pabaltiečių Federacijoje daugiausia reiškėsi buv. Latvijos valstybinės krepšinio rinktinės treneris V. Baumanis, I. Dumpis, J. Bokalders irkt. Estų įsijungimas į Federaciją iki šioliai dar vis yra ribotas,nes jų sportinė organizacija J.A. Valstybėse yra silpnoka. Estų sportininkų žaidynėse iki šiol irgi nedaug buvo matyti. Juos Federacijoje jau antri metai atstovauja J. Paid.

J. A. Valstybių Pabaltiečių Sporto Federacijos rengiamas žaidynes pasikeisdami praveda lietuviai ir latviai. Metinės varžybos yra suskirstytos į 4 dalis: 1) krepšinio, tinklinio, stalo teniso; 2) lengvosios atletikos; 3) plaukimo, lauko teniso; 4) futbolo. Į sias žaidynes kas metai vis įsijungia daugiau dalyvių ir yra bandoma plėsti varžybų skaičių.

Šiemet jau buvo pravestos dvi pirmosios žaidynių dalys. Pirmoje dalyje daugiausia pirmųjų vietų laimėjo lietuviai. Lietuvių rinktinės sugriebė pergales vyrų krepšinyje, moterų tinklinyje ir vyrų stalo tenise. Lietuvis J. Nasvytis taip pat laimėjo I vietą vyrų stalo teniso vienete. Latviai išplėšė pirmąsias vietas jaunių krepšinyje ir vyrų tinklinyje: Reikia pažymėti, kad vyrų krepšinyje, kuris yra laikomas pačia reikšmingiausia žaidynių dalimi, lietuviai tris kartus tapo nugalėtojais, tuo tarpu kai latviai tik 1 kartą sugriebė pergalę. Estai krepšinyje iki šioliai dar nebuvo pasirodę.

Š. Amerikos lietuviai sportininkai prieš metus buvę Argentinos svečiai

Lengv. atletikoje šiemet pranašesniais buvo latviai, kurie iš 24 rungėjų laimėjo 17. Lietuviai sugriebė 7 pirmąsias vietas (5 vyrų ir 2 moterų grupėje), nors užimtų II vietą skaičiumi vyravo lietuviai (14 iš 24). Iš lietuvių čia geriausiai pasirodė E. Aleksiūnas iš Chicagos priemiesčio Bervyno ir J. Kolovičius iš Clevelando, kurie laimėjo po dvi pirmąsias vietas.

Edvardas Šulaitis

TAUTOS FONDAS IŠSIUNTĖ PINIGUS

Arg. Liet. Tautos Fondo pirmininkas Ign. Padvalskis ir ižd. J. Gilvydis sulig Tautos Fondo valdybos nutarimu, birželio 29 d. per "City New York" banką išsiuntė vyriausiam Liet. Tautos Fondo Komiteto pirmininkui suaukotus Argentinos lietuvių pinigus, sumoje 12.445 pezų.

Tomis surinktomis aukomis Argentinos lietuviai parodė savo solidarumą ir tautinį susipratimą, pasiųsdami šią kuklią sumą Pasauliniam Lietuvių Tautos Fondui, kuris surinktas aukas panaudoja Lietuvos laisvinimo reikalams. Aukos Tautos Fondo bus renkamos ir toliau, kol Lietuva atgaus savo nepriklausomybę.

Vyriausios Lietuvių Tautos Fondo Taryba prašo, *kad kiekvienas lietuvis ir lietuvė laisvajame pasaulyje per metus paaukotų bent vienos dienos uždarbį.* Žinoma, kas to neišgali, teduoda kiek gali, o kam išgalės leidžia ir daugiau. Nes mūsų pavergta tauta šaukiasi mūsų visų pagalbos. Todėl padėkime kuo galėdami, kad ji vėl būtų išlaisvinta. Kova dėl laisvės yra ilga ir sunki, todėl reikalinga, kad visi vieningai prie jos prisidėtų.

T. F. ižd. J. Gilvydis

MONTEVIDEO

RETAS MENINIS ĮVYKIS

Lietuvių parapijos salėje jungtinėmis lietuvių kat. choro ir urugvajiečių artistų jėgomis buvo pastatyta keturių veiksmų Verdi opera "La Traviata", suprantama be orkestro ir baleto. Nors pagrindines roles dainavo nelietuviai, bet solo pasireiškė taip pat Milašiūtė, Grigas ir P. Debesys.

Chorą paruošdamas Vyt. Dorelis įdėjo nepaprastai daug darbo ir pasiaukojimo, lygiai kaip ir choristės su choristais. Ir rezultatas, atsižvelgiant į paprastos salės aplinkybės, buvo puikus. Tatai įvertino pilnutėlė salė publikos nuolatiniais plojimais. Akompaniavo pianu Teresytė Drobnievski, pasižyminti nuolatine pažanga.

Turėdami naujus šaunius vargonus ir veiklų vargonininką bei chorą Urugvajaus lietuviai lauks ir daugiau didesnių meno įvykių.

RADIO VALANDĖLĖ PER CX8 RADIO SARANDI

Jau kuris laikas lietuvių kat. radijo valandėlė, Tėvų Jėzuitų vedama, veikia iš galingesnės stoties sekmadieniais 8,20 val. rytais. Tiek Urugvajaus, tik Argentinos lietuviai dabar džiaugiasi programas girdėdami aiškiai ir be trukdymų. Rimtesni klausytojai pageidauja tik, kad tautiečiai parodytų daugiau lietuviškos savigarbos pasirinkdami sau ar kitiems plokšteles, ypač Lietuvai svarbiomis istorinėmis dienomis. Reiktų kiek atsargiau su tomis "linksmomis polkutėmis ir tangučiais"... Juk tiek daug yra lietuviškų patriotinių bei liaudies dainų ir rimtos meniškesnės muzikos!

ALFONSAS BARTAŠIŪNAS

žinomas kolonijos lietuvis gavo liūdną žinią iš Tėvynės apie savo motinos mirtį. Pagal gražias lietuviškas tradicijas užprašė Mišias ir po jų susikvietė dvasiškius ir kitus savo bičiulius į pietus, praėjusius labai draugiškai ir rimtai.

DARO PAŽANGĄ

Urugvajaus Liet. Kultūros Draugija nusipirko didelį modernišką šaldytuvą ir pasistatė kepsniams krosnį. Minint Antanų, Jonų, Petrų ir Povilų vardadienius buvo surengti dideli pietūs, kuriuose be kitų skanumynų svečiai buvo pavaišinti grybais, lietuviškai paruoštais. Esant labai gerai tvarkai ir gausiai publikai keletas kalbėtojų pasidžiaugė šios draugijos pažanga.

MISIJONIERIUS TĖVAS BRUŽIKAS

Po antros operacijos ligoninėj kuriam laikui sugipsuotas ir greitai galės grįžti į namus. Visi laukia jo pasveikimo.

BERISSO

Už a†ą Joną Tamoliūną gedulingos pamaldos bus atlaikytos liepos 28 d. 6,30 val. vakare Maria Auxiliadora bažnyčioje. Kviečiu visus prijaučiančius atsilankyti.

VIEŠA PADĖKA

Mano mylimo brolio Jono mirties proga dėkoju: kun. A. Steigvilai už religinį patarnavimą ir palydėjimą į kapines, bei pasakytą atsisveikinimo pamokslą. Už gyvas gėles "Mindaugiečiams", Augulių šeimai, Mikaliūnų šeimai, p. Veronikai Skaržauskienei, Žemaičių šeimai, Kepper šeimai, p. J. Kulikauskui, p. A. Serafinui ir visiems prisidėjusiems darbu ir man liūdesio valandoje pareiškusiems užuojautą bei visiems berisiečiams už skaitlingą dalyvavimą laidotuvėse tariu nuoširdų ačiū.

Brolis Mykolas

PRANEŠIMAS "LAIKO" SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Pakartojame visiems "Laiko" skaitytojams, kad "Laiko" prenumerata metams 100 pesų tik tiems, kurie užsimoka už jį administracijoje, arba parapijų raštinėse laiku, neraginami. Pas tuos, pas kuriuos turi atvykti "Laiko" prenumeratos rinkėjas, privalo užmokėti 110 pesų.

"Laiko" Administratorius.

* KIRPYKLA "O L G A" — Ilgalaikis plaukų sušukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniškomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės —

Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85

Skaityk ir platink patriotinį, lietuvišką dvisavaitraštį "Laiką"!

ROSARIO LIETUVIAMS!

Visi į Koncertą liepos 24 dieną!

Š. m. liepos 24 d. 17,30 val. vakare, Avenida Arijon 935, Colegio Ntra. Sra. del Rosario, organizuojamas bendromis jėgomis

GRAŽUS IR DIDELIS KONCERTAS

su įdomia programa, kurioje dalyvauja:

1. Rosario "Lagun Artean" garsus choras, diriguojamas p. Lusardi.
2. Tautinių šokių grupė pašoks tautinius šokius. Grupei priklauso: N. Švarlytė, M. Lukošytė, N. Papečkytė, B. ir A. Pundytės ir O. Tyčionytė.
3. Edvardas Klimas pasirodys su gitara.
4. Eileraščius pasakys: E. Plaikytė ir Selia E. Kisielytė.
5. P. Fernandez su akordeonu.
6. M. Seniūnaitė paskambins piano.

Šį koncertą ruošia ir jam vadovauja P. R. Šimanauskienė.

Kadangi tai retas dalykas ir tokia įdomi programa, tai tikimės skaitlingo dalyvavimo.

Visi rosariečiai yra maloniai kviečiami atsilankyti.

Rengėjai

BUENOS AIRES LIETUVIAMS

TAUTIETI,

ar žinai, kad jau penkiolika metų, kaip mūsų broliai tebevargsta Vokietijos stovyklose, kad jaunimas alkio, šalčio ir įvairių nedateklių kamuojamas siekia mokslo, kad būti naudingas savai Tautai ir savam Kraštui,

kad vienintelė laisvajame pasaulyje lietuviška pilna mokslo Įstaiga su dėstoma lietuvių kalba yra

Vasario 16-tos Gimnazija

kuri reikalinga Tavo pagalbos.

Š. m. rugsėjo mėn. 3 d. 21 val. parapijos salėje, Brasil 835,

LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA AVELLANEDOJE

rengia

DIDINGĄ VAKARĄ

su įvairia programa — dalyvaujant

- Mergaičių Sekstetui ir Mišriam Chorui, vad. Vytautui Cibavičiui.
- Tautinių šokių Grupei, vadovaujant Vyt. Rastauskui
- Solistei Liucijai Paliulionytei-Vedegienei, akomp. Eug. Čikštaitė.
- Šeštadieninės Mokyklos mokiniai atliks "ŠALIS TA LIETUVA VADINAS", vad. mok. O. Kairelienei.

Po programos — Loterija, bufetas, šokiai, žaidimai ir kitos staigmenos

Sumažink Vasario 16 Gimnazijos moksleivių vargus.
Atsilankyk į šį parengimą ir paragink savo artimuosius ir draugus!

- BARRETAS
- CARRITOS
- CORTAFRIOS
- GRINFAS
- CARRETILLAS
- PUNTAS
- PALAS
- PLANCHAS

Fábrica de Baldes y Canastos Reforzados para la construcción

JUAN HORACIO CZOP e Hijo

ISLETA 1313
Valentin Alsina T. E. 208 - 8717

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"

Savininkas VYTAUTAS DORELIS

Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.

Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.

BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay

Telefonas 22 - 17 - 77

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 68 - 7208

KORDOBA

SLA VI-jo SKYRIAUS ŠVENTĖ

Kordobos Lietuvių Susivienijimo 6-tas Skyrius šiemet mini 16-kos metų gyvavimo sukaktį.

Sukakties paminėjimas įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 6-7 dienomis, su tai šventei pritaikinta programa. Kadangi metinė sukaktis sutampa su žėmės pirkimo aprašymu, tai ta proga rengiamas didelis pobūvis.

Programos pradžia rugpiūčio 6 d. 21 valandą. Po programos svečiams arbatėlė — "vermutas" ir bendras pobūvis iki 3 val. ryto. Sekmadienį 7 d. rugpiūčio bendri asado pietūs ir pobūvis iki 24 val.

BUENOS AIRES

MINIMI PABĖGĖLIŲ METAI

Šiemet yra paskelbti Tarptautiniai Pabėgėlių Metai. Visame laisvame pasaulyje jie yra tam tinkamai paminimi. Kiekviename krašte valdžia juos pamini išleisdama pašto ženklus ar kitais būdais.

Argentinos Komitetas prie Užsienių Reikalų Ministerijos išsiuntinėjo visų Argentinoje gyvenančių tautybių atstovams pakvietimus, prašant prisidėti prie to įvykio paminėjimo.

Š. m. liepos 21 d. sušaukė visų tautybių atstovų susirinkimą sekantiems pasitarimams:

1) Paruošimui medžiagos pagaminti kronikinei filmai iš kultūrinio, meninio, tautinio, ekonominio ir industrialinio gyvenimo sričių.

2) Manoma suruošti Argentinoje esančių pabėgėlių parodą.

3) Sudaryti vieną bendrą tų metų paminėjimui komitetą.

IŠVYKSTA PASIŽYMĖJĘS AKORDEONISTAS RADIONOVAS

Š. m. liepos 24 d. laivu "Tunuyan" išvyksta į JAV visiems gerai žinomas akordeonistas p. Edvardas Radionovas su žmona Jadvyga Šemenaite ir sūnum Albertu.

Ponas Radionovas Argentinon atvyko prieš 11 metų, čia sukurė lietuviškos šeimos židinį. Su pono Radionovo išvykimu Buenos Aires lietuvių kolonija netenka gabaus akordeonisto ir susipratusio lietuvio patrioto.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ BENEVOLENCOJE

Italų Organizacijų Centras — Benevolenza — IAME š. m. liepos 23 d. švenčia savo įsikūrimo Argentinoje 102-jo metų sukaktį. Šia proga Benevolenzos patalpose, Cangallo 1362, Bs. Aires, įvyks tautinio meno festivalis.

Į tą festivalį yra pakviesta dalyvauti lietuvių šokių grupė.

Šioje šventėje dalyvaus daug spaudos, radio, televizijos atstovai ir aukšti valdžios pareigūnai.

A†a J. Intas, miręs 1960-VI-19

Šventos Mišios Aušros Vartų Bažnyčioje

LIEPOS MĖN.

26 d. 9 val. už **Oną Jakštienę.**

27 d. 9 val. už **Povilionių šeimą.**

28 d. 9 val. už **Antaną Juodį.**

30 d. 8,15 val. už **Viktoriją Kašetienę.** Užprašė Jonas Kašėta.

9 val. už **Barzdžių ir Vaitkevičių šeimas.**

31 d. 10,30 val. už. **Juozapą Kubilių.**

BERISSE

24 d. 10 val. už **Adelę Mažeikienę.**

RUGPIŪČIO MĖN.

1 d. 6,50 val. už **Telesforą Mikalauską.**

2d. 6,50 val. už **Ignacą Romančionį.**

6 d. 8,15 val. už **Antaną Ramanauską.**

7 d. 10,30 val. **Šv. Cecilijos** choro intencija — 30 metų sukakties proga.

18 val. **Gyv. Rožančiaus** intencija.

8 d. 6,50 val. už **Teodorą Daukantą.**

10 val. už **Stanislovą Subavičių.**

9 d. 6,50 val. už **Konstanciją Račkienę.**

11 d. 9 val. už **Mykolą ir Rozalją Lapinskus.**

12 d. 6,50 val. už **Dukštų, Dirvelių ir Bataškų šeimas.**

13 d. 8,15 val. už **Kazlauskus ir Šukevičius.**

9 val. už **Julę Aleškevičienę**

14 d. 8 val. už **Vancevičių šeimos narius.**

9 val. už **Bernardą Ramanauską ir Kazimierą Zigmantavičių.**

10,30 val. už **Petrą ir Povilą Ratkus.**

15 d. 8 val. už **Joną Vasiliauską.**

10,30 už **Franciškų Sabaliauską.**

Casa "DOMICELA"

Sav. A. LEVANAVIČIUS

ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI, ŠALIKAI, KAMPEROS

šilko ir drobės išdirbiniai

— PRIEINAMOS KAINOS —

CANADA 2025 Lanús O.

Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIOS APARATUS IŠNUOMUOJAMA PIJANINUS

T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

Vitrinų Fabrikas

„V I T R A L"

Sav. W. A. Rastauskas

Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.

Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

ALBERTO E. TIMINSKAS

"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

Buenos Aires Avellaneda

● **Kun. Juozas Margis,** išbuvęs apie 3 mėnesius JAValstybėse ir aplankęs savo gimines, bei pravedęs lietuviams berniukams vasaros stovyklą, liepos 16 d. per Ezeizą lėktuvu sugrįžo atgal Argentinon. Keletą dienų pasisvečiavo Avellanedos parapijoje, sutvarkė pažįstamiesiems įvairius reikalus ir išvyko į Rosario.

● **Kun. Vias Šimanskis** kelioms dienoms buvo atvykęs iš Rosario į Aušros Vartų parapiją, kur aplankė vieną kitą pažįstamą šeimą ir kartu su kun. J. Margiu grįžo į Rosario.

● **Sesuo Dilekta ir sesuo Magdalena** buvo atvykusios 8 dienoms į Avellanedą, kur kartu su Aušros Vartų seselėmis atliko metines rekolekcijas, kurias pravedė kun. Aug. Steigvila.

KRIKŠTAI LIETUVIŲ PARAPIJOJ

● Liepos 15 d. kun. Ant. Lubickas pakrikštijo **Ernestą Ruben Petrauską,** Elenos ir Edvardo Petrauskų sūnų. Krikšto tėvais buvo Jurgis Lopez ir Marija Stalionytė de Lopez.

● Noemi ir Edmundo Kavaliauskų dukrelė **Mirta Mariana Kavaliauskaitė** buvo pakrikštyta kun. A. Lubicko, krikšto tėvams esant Oskarui Passorai ir Elvirai Kavaliauska.

▬ Š. m. liepos 12 d. Aušros Vartų bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos Mišios už **a†a Romualdo Lapėno** sielą. Dalyvavo p. Rimkevičienė, p. Pilypienė, p. Liudo Viskaičio šeima ir kiti.

▬ **Marija Švedienė** savo vyro Eduardo 10-ties metų mirimo metinių proga užsakė iškilmingas Mišias, kurias kun. A. Steigvilas liepos 17 d. atlaikė Aušros Vartų parapijoje. Po Mišių artimieji ir pažįstamieji pagal lietuvišką protį buvo pakviesti p. M. Švedienės pietų.

PAKELIUI Į EUROPĄ

PIJAUS GUDELEVIČIAUS PIRMOSIOS KELIONĖS DIENOS

Liepos 6 d. atsisveikinęs su savaisiais bei artimaisiais, palydėtas ses. Zuzanos, broliuko Juozo ir p. Onos Lipinskienės lietuvi gerokai pylant, išvykome naujojo juosto linkui. Uoste jau laukė didelis būrys išlydėtojų. Tik gaila, kad jie negalėjo net su įėjimo bilietais aplankyt laivo.

Pūtė žvarbus vėjas. Laivas — "Monte Umbe" pajudėjo punktualiai: 16 val. Rūkas ir lietingi debesys dengė Bs. Aires miestą, tik La Plata buvo visai rami.

Kitą rytą dar ankstį pasiekėme Montevideo uostą. Vis dar lijo ir pūtė šaltas vėjas. Uostan laivo pasitikti atvyko nedaug žmonių ir tie patys, kurie atvyko, neturėjo kur pasislėpti nuo lietaus.

Apsidraudęs su lietpalčiu nuo vandens ir gerai paslėpęs po skvernu "Revista Baltica" naujo numerio knygas, skubėjau į Lietuvių Atstovybę — C. Rampla, Rep. de Chile 1606, kur mane sutiko p. Kaz. Čibiras, maloniai priimdamas ir teiraudamasis apie savo pažįstamuosius Bs. Aires.

Pasikalbėjus su p. min. Dr. K. Graužiniu ir p. A. Grišonu, pietums užkvietė p. K. Čibiras į "Danubio", nes, anot jo, tokią didelę kelionę reikia pradėti nuo garsaus "Danubio". Kitų pažįstamų neteko sutikti dėl laiko stokos. Dangui juodai apsitraukus, teko palikti mielą Montevideo miestą.

Liepos 8 d. ankstyvų rytą pasijautome esą "Santa Catalina" golfo pašonėje. Dangus atrodė buvo atidaręs "visas skyles", taip lijo ir prie to vėjas nepaprastu smarkumu plakė į mūsų laivą. Tikėjau ramiai galėsiu pradėti dieną su malda koplyčioje, bet teko greit skubintis ant denio, bet jau nespėjau....

Teko ieškoti lovos, bet ir joje nebuvo ramybės...

Artėjo pietų laikas. Patarnautojai nekantriai laukė keliauninkų su pietumis. Pasirodė visai nedaug ir tie patys perkreiptais ir susirūpinusiais veidais ir drįso valgyti tik viena ranka, o kita įsikibę į pritvirtintą stalą.

Didesniai bangai užėjus negelbėjo nieko nė įsikabinimas: pradėjo lėkštės, šakutės, šaukštai ir peilai šokinėti, sriuba ir raudonas vynas pasiliejo ant grindų. Visas valgomasis atrodė lyg po žemės drebėjimo . . .

Taip praėjo visa liepos 8-ji. Audra siautė iki vėlyvos nakties. Laivo langai iš vidaus buvo sutvirtinti storais geležiniais diskais. Laivas nors naujas ir visas geležinis, braškėjo lyg senas ir perdžiūvęs medinis namelis.

Taigi "Santa Catalina" davė mums pirmą savo "krikštą", kuris visiems bendrakelaiviams pasiliks gerai atmintyje.

"Monte Umbe" kartu važiuoja vienas vyskupas, 7 kunigai ir apie 350 kitų maldininkų. Vienoje kajutėje važiuoja vienas bavaras, kuris po 30 metų pirmą kartą vyksta aplankyti savo gimtinės miesto — Muencheno.

Tolymesnius įspūdžius prisiųsiu, kai pasieksiu vėl sausumą jau antroje pusėje žemės rutulio-Ispanijoje.

Brangus Argentinos Lietuvi, Lietuvė

Šiemet sukanka 10 metų nuo Argentinos LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ĮSISTEIGIMO. Šia dešimtmečio proga visos Argentinos Lietuvių Ben-nės Apylinkės kartu ruošia

LIETUVIŲ SOLIDARUMO VAKARĄ,

kuris įvyks š. m. liepos 30 d. 20,30 val. Lietuvių parapijos salėje, Brasil 835, Avellaneda.

ŠVENTĖS PROGRAMOJE NUMATYTA:

1. P. Broniaus Paliulionio paskaita
2. Organizacijų sveikinimai

MENINĖJE DALYJE PASIRODYS:

1. Šv. Cecilijos choras, vadovaujant V. Rymavičiui
2. Mergaičių sekstetas
3. Mišrus choras, vadovaujant V. Cibavičiui
4. Tautiniai šokiai, vadovaujant V. Rastauskui
5. Temperley Vyrų choras, vadovaujant p. Ign. Valantinavičiui
6. Šokiai

Mielas Tautieti, esi nuoširdžiai kviečiamas į šią solidarumo šventę apsilankyti. Paragink ir savo draugus bei artimuosius.

Vienybėje — galybė!

LIETUVIS KANDIDATAS Į MOKSLININKUS

Juozas Rudolfas Galvelė šių metų kovo mėnesį baigė aukštąjį mokslą Gamtos Mokslo Fakultete, įsigydamas licencijato laipsnį chemijos moksle. Kaip gabus studentas iš Argentinos Vyriausybės gavo stipendiją, kad galėtų toliau gilintis moderniuose atominės chemijos moksluose. Dabar jis rašo daktaro laipsniui gauti temą prie Tautinės Atominės Energijos Komisijos (La Comision Nacional de Energia Atomica).

Mums lietuviams labai džiugu, kad mūsų jaunimas posižymi moksle. Juozas Galvelė yra rimtas kandidatas į atominės srities mokslininkus. Savo stropiu ir pavyzdingu darbu prisideda prie lietuvių vardo išgarsinimo.

J. Rudolfas Galvelė yra susipratęs lietuvis, kuris domisi netik mokslu, bet ir lietuviška veikla bei spauda. Linkime, kad laimingai užbaigęs studijas, galėtų dar plačiau garsinti lietuvių vardą mokslo vyrų tarpe.

LIETUVIAI ARTISTAI-MEGĖJAI BUENOS AIRES — KINO EKRANUOSE IR TELEVIZIJOJE

Kaip visiems žinoma, naujai pagaminta filma iš Entre Rios saliečių gyvenimo, kurią paruošė jaunas ir daug žadąs argentinietis filmų direktorius Enrique DAWI, yra pradeta demonstruoti publikai nuo šio mėn. 7 dienos Buenos Aires kino teatruose Los Angeles ir Iguazu.

Minėta filma yra sukta, naudojantįs naturaliais salų vaizdais. Filmos turinį sudaro naturalus žmonių gyvenimas: jų vargai ir rūpesčiai. Filmų žmonės paiimti tokie, kokie jie yra gyvenime, nesinaudojant jokioms dekoracijomis, nei dažais.

Tarp veikiančių asmenų matysime mums pažįstamus veidus ir mūsų pačių kolonijos kaip p. Andrių Ramanauską — vyriausiame vaidmenyje, ponią Nolikaitienę su jos jauniausiąja dukra, poną Kazakevičių ir kitus.

Šioje filmoje girdėsime ir keletą lietuviškos dainos melodiją akordeonu įgrotų Vytauto Cibavičiaus ir dainų įdainuotų mergaičių "kvinteto", kurį sudarė: Liucija Paliulionytė-Vedegienė, Irena Veličkaitė-Simanauskienė, Graciela Bukevičiūtė, Janė Navikaitė ir Marytė Čikštaitė.

Sąryšyje su tos filmos premjera aukščiau minėtose kinuose, ištraukos buvo demonstruojamos ir per TV 7 š. m. liepos 5 d. 18,30 val., kur buvo pakviestas dalyvauti lietuvių jaunimo vokalinis mišrus vienetas, be išvardinantų asmenų dar papildytas: Onute Masiulyte, Algiu Lesniausku, Jurgiu Paliulioniu, Vytautu Rastausku ir Rymvydu Cibavičium, kurie per TV 7 išpildė keletą lietuviškų dainų.

Minėtos filmos susidomėjimas jau dabar Buenos Aires visuomenėje yra nemažas, kadangi ši filma yra viena iš pirmųjų tokio originalaus tipo Argentinoje.

● **Leonas ir Marija Kančauskai** liepos 19 d. iš Ezeizo su "Peruanos" linijos lėktuvu išskrido į JAV. P. Kančauskai aplankys pažįstamuosius ir ten apsigyvens Los Angeles mieste.

Ponus Kančauskus išlydėti atvyko gausus būrelis draugų ir pažįstamų. Atsisveikinant su išvykstančiais, p. Kirstukas padarė keletą nuotraukų, o p. J. Gilvydis nufilmavo, įamžindamas šį momentą į lietuvišką filmą.

NAUJAS FOTOGRAFAS PRIE PARAPIJOS

Liepos 17 d. buvo atidaryta naujo fotografo Rodolfo Miranda, p. J. Kanapinsko žento, ateljė, buvusioje p. L. Kančausko patalpoje. Naujas fotografas įsirengė naujai patalpą, ją pagražindamas ir sumodernindamas. R. Miranda yra prityręs fotografas, kuris atlieka visokius foto darbus: nuotraukas dėl paso, vestuvinės bei kitų iškilmių nuotraukas.

Lietuvių Centras ir Susivienijimas liepos 30 dieną 21 val. ruošia Vakarą Čilėje nukentėjusiems sušelpti.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — J. Duoba; Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 100.—, pusm. $ 55.—, vienas nr. $ 4.—. Urugvajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XII METAI Nr. 261 — 21 DE JULIO

Didingos praeities įspūdingas minėjimas

Kaip vienas iš tų didvyrių, kurie daugiausiai pasidarbavo savai tautai, be abejo yra Vytautas Didysis, kurio didžiausias nuopelnas yra sudavimas mirtinio smūgio Vokiečių ordenui, per 200 metus teriojusiam Lietuvos žemes. Galinga Vytauto ranka ir didis jo karo genijus 1410 m. liepos 15 d. ties Žalgiriu — Tannenbergu sutriuškino ordeno galybę.

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba liepos 9 d. Lietuvių Centro patalpose paminėjo šią garbingą mūsų tautos sukaktį. Šventei jau iš anksto buvo ruošiamasi: buvo pagaminta didelė reprodukcija pagal dail. Vijeikio "Žalgirio mūšio" paveikslą su atitinkamomis istorinėmis ištraukomis apie Vytautą Didįjį — žalgirio mūšio nugalėtoją.

Šventės paminėjimą atidarė ALOST pirmininkas p. J. Čikštas trumpu tai dienai pritaikintu žodžiu. Kadangi ši šventė buvo sujungta su Argentinos Nepriklausomybės sukaktim, tai buvo pagiedoti Argentinos ir Lietuvos himnai.

Žalgirio mūšio istorinę apžvalgą davė Regimantas Vedegys, o ispaniškai apie Vytautą Didįjį suglaustai nušvietė Luis Lemberis. Argentinos Nepriklausomybės šventei pritaikytą žodį tarė Zeferinas Juknevičius. Apie Žalgirio mūšį ir naujuosius laikus apibūdino leit. Ant. Balčiūnas Lietuvių Karių ir Kovotojų Sąjungos pirmininkas.

Meninėje dalyje pasirodė gerai žinomas Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muz. Vacl. Rymavičiaus, akomp. p-lei M. Čikštaitei ir padainavo tai dienai pritaikintų liaudies dainų ir paties dirigento kompozicijų.

Toliau pasirodė Lietuvių Centro tautinių šokių grupė, vadovaujama p. Onos Ožinskienės, sušoko kelis tautinius šokius, akompanuojant V. Balčiūnui. P. Ona Ožinskienė ta pačia proga padeklamavo.

Per šį minėjimą pasirodė mišrus jaunimo junginys, sudarytas jauno muziko Vytauto Cibavičiaus, nuskambėjęs naujais modernizuotais akordais. Toliau teko išgirsti gerai žinomą savo menišku įsijautimu pasižymėjusią p-lę Danguolę Valantinaitę, atlikusią Vaičaičio "Žalgirio mūšio" deklamaciją ir Maironio epilogą iš "Milžinų Paunksmės".

Pabaigoje teko pasigerėti tautinių šokių grupės darniu, gyvu ir grakščiu pasirodymu, atliekant "Kepurinę", "Oželius", "Rugelius" ir "Malūną". Tautinių šokių meno puikaus pasirodymo nuopelnai priklauso kaip šokėjams ir šokėjoms, taip ir nemažiau grupės vadovui Vitui Rastauskui, kuris yra įdėjęs daug širdies ir daug darbo valandų.

Šios iškilmingos šventės meninė programa buvo įspūdinga. Skaitlingas žiūrovų dalyvavimas naujoje Liet. Centro salėje davė pilną pasitenkinimą artistams ir kartu mate-

Tokių švenčių, surengtų bendrorialinę paramą ALOST Tarybai, mis visų jėgomis lauksime ir toliau. Lietuvių visuomenė savo gausiu dalyvavimu parodė, kad ji domisi lietuvišku menu ir mielai lankosi į gerai paruoštus parengimus.

Korespondentas

Susivienijimo 46 metų sukaktis

Liepos 16 d. Liet. Susivienijimas Argentinoje Dr. Vinco Kudirko vardo savose patalpose paminėjo 46 tų draugijos egzistencijos sukaktį. Nežiūrint lietingo ir šalto oro, susirinko visi programos vykdytojai: Šv. Cecilijos choras, Jaunimo Tautinių Šokių grupė — Ansamblis,, įvairių organizacijų ir spaudos atstovai. Tik gaila, kad lietaus pabijojo kaikurie tautiečiai, todėl salėje matėsi daug tuščių vietų, kurios kitomis progomis buvo perpildytos.

Minėjimą atidarė SLA veikėjas V. Pimpė, pakviesdamas Šv. Cecilijos chorą sugiedoti Argentinos ir Lietuvos himnus, po kurių choras padainavo dar tris lietuviškas dainas: "Pirmyn", "Geležinio Vilko maršą" ir "Žalgirio mūšio dainą", publikai audringai plojant.

Sukakties įžanginę kalbą pasakė SLA pirmininkas p. J. Staliioraitis, trumpai nušviesdamas susivienijimo Draugijos nueitą kelią ir užsimotus planus — pastatyti antrą saliono aukštą.

Sveikinimo kalbas pasakė: p. V. Cibavičius — Liet. Bendruomenės vardu, linkedamas S-mo draugijai vieningo darbo, p. Z. Juknevičius sveikino susivienijimiečius Lietuvos Išlaisvinimo Centro vardu, palinkėjęs išplėsti dar didesnę veiklą, kun. A. Steigvila sveikino "Laiko" vardu, palinkėdamas sekti Dr. Vinco Kudirko idealais, Arg. "Liet. Balso" sveikinimas raštu buvo perskaitytas, kuris pasirašytas redaktoriaus p. K. Norkaus. Berisso "Nemuno" draugijos vardu sveikno pan. Ramanauskaitė, Liet. Centro vardu sveikino pirm. St. Džiugis, ALOST pirm. p. J. Čikštas perdavė geriausius linkėjimus Susivienijimui, Berisso "Mindaugo" draugijos vardu sveikino jaunasis V. B. Stundžia, Senųjų S-mo veikėjų vardu sveikino p. V. Šimoliūnas ir Liet. Teisininkų vardu kalbėjo p. Dr. A. Kairelis, primindamas lietuvių jaunimo nutautėjimo pavojų ir jų įtraukimą į lietuvišką veiklą.

Meninę minėjimo dalį atliko Ansambliečiai, kurie Vito Rastausko vadovaujami pašoko iš dviejų kartų 6 tautinius šokius: Rugelius, Kepurinę, Ožiukus, Cenciugelį, Blezdingelę ir Jonkelį, publikai audringai plojant ir palydint ovacijomis.

Vyt. Cibavičiaus vadovaujamas oktetas, susidedąs iš berniukų ir mergaičių su soliste L. Paliulionyte-Vedegiene sudainavo trejetą lietuviškų dainelių, palydėtų smagiais plojimais.

Ponia Kairelienė Šeštadienio Mokyklos vardu pakvietė susirinkusius prisidėti prie Vasario 16-tos gimnazijos išlaikymo atsilankant į Šeštadienio Mokyklos ruošiamą vakara, rugsėjo 3 d., kurio pelnas skiriamas Vasario 16tos gimnazijos sušelpimui.

Pasibaigus meninei programos daliai, prasidėjo šokiai, grojant "Balticos" orkestrui.

Linkime Susivienijimo Draugijai augti skaičiumi ir patriotine lietuviška dvasia!

● **Andrius Ališauskas,** Chacabuco 940, Banfielde, liepos 17 d. su ponais Šantarais ir artimaisiais atšventė 78-sias amžiaus metines.

● **Antanas Kevėža** buvo gatvėje sužeistas ir nugabentas į Argerich ligoninę, kur atgauna jėgas.

● **Vagys įsilaužė į ponų Bliumbergų namus.** Liepos 9 d. ponams Bliumbergams išvykus į Villa Lugano žalgirio sukakties paminėjimą, apie 9 val. vakaro įsiveržė vagys, sužeidė vyresnįjį sūnų Karolį ir nieko nepešę išsinešdino..

Jaunesnis sūnus Petras pradėjo šaukti pagalbos ir kai atbėgo kaimynai, vagių neliko nė pėdsakų.

AUKAVUSIEJI TAUTOS FONDUI

Viena lietuvė patriotė, kuri nenori, kad būtų skelbiama net jos pavardė per kun. Ant. Lubicką paaukojo 500 pezų. Tai tikrai garbės verta lietuvė, kurios pavyzdžiu galėtų pasekti kiti.

$ 150 — Leonas Žekys
„ 100 — Tomas Žebrauskas
„ 100 — S. A.

Visiems nuoširdus ačiū!

Iždi. J. Gilvydis

DĖMĖSIO!

Parduodu su gera klientūra krautuvę "Despensa". Lietuviams nuolaida!

Teirautis: R. de Escalada (oeste) c. Pastor Ferreyra 3901.